

LUKU 4 JUHO JA ELIINA KOSKENKORVALLA 1891 -1906

Eliina Kuhna valitaan 10.6.1891 toimikuntaan, joka kerää varoja kansanopistolle järjestämällä arpajaisia.(johtokuntaan 1898)

Suoma Sofia syntyy 25.12.1891 Juhon 30-vuotispäivänä.

Juhon sisar Maria (Maiju) kirjoittaa Eliinalle, päiväämätön kirje uudesta opinahjosta Vaasasta:

Rakas Siskoni

Sydämellisemmät kiitokseni kirjeestäsi. Et usko kuinka iloiseksi tulin, kun sain teiltä kirjeen.

*Maria Kuhna ja ehkä Man-
bergin tyttöistä joku?*

No täälä sitä nyt sitten olen aivan kovakuoriaisten keskellä, ei yhtään muuta paljon kuule, kun ruotsia puhutavan. Mutta on se aika sentään meneskellyt joinkin ja sitten se menis hyvinkin, jos edes ymmärtäisin vähän, mutta se tahtoo välistä pistää vihaksi, kun ei sitä ryökälestä edes yhtään ymmärrä. Rouva Himbäri vähän osaa suomaa mutta niin kovin huonosti, jotta ei siitä tahro tulla mitään tolkkua. Mutta yksi oppilaista osaa suomaa oikeen hyvinlaisesti

ja hän on niin erittäin hyvän tahtoinen ihminen, että hän mullen suomentaa kaikki. Muuten en tietäisi mistään. Hänen nimensä on Neiti Julia Wiikman täältä Waasasta. Eilen illalla olin hänen luonansa visiitillä siellä oli kovasti hauskaa hän on mainio soittamahan. Hänellä oli kaksi pianoa toinen aivan uusi ja toinen vanhempi, jolla soitti oppilaat. Hänen työnänsä käy paljon oppilaita.

No niin pitääshän mun kertoa mitä olen oppinut keittämähän, vaikka kylläpä nuosta saarahan puhua, kun tulen kotia. Se harmi mulla nyt on, että taitaa meidän koko erinomainen keittokoulu mennä konkurssiin. Kyllä se on joksikin harmillista, jos se niin nyt käy ja kyllä se siltä hyvin rupiaa näyttämähän. Vaan siellä oli oikeen hyvää, jotta siellä oppii sentähän yhtä ja toista, mutta nyt se rupiaa käymähän aina päivä päivältä huonommaksi ja huonommaksi, ettei siellä opi paljon mitään. Ei siellä kannata olla toista kuukautta, jos niinkin olis, että hän vielä ottaas, mutta niin luulen, jotta ei hänen enää sovi ottaakkaan ketään oppilaita, kun tämä kuukausi loppuu. Mun on ollu oikeen paha mieleäni, kun en tullu silloin kohta, kun Alma kirjoitti. Silloin vielä olis kuulemma ollu oikeen hyvän päiväistä ne ihmiset, jotka sinne kohta menivät, kun se alkoi, kiittävät että siellä oli oikeen hyvää. Niin niin mua harmittaa, jotta oikeen kun näin kamalasti sen nyt taas siskoo kulta piti mennä. Eikö se ole sinunkin mielestä surkkaa, minä tahtoisin niin mielelläni nyt oppia saara, kun olis aikaa, mutta mistä sitä nyt saan.

Woi rakas sisko, kun sinullen on vaivaa siitä mun kangahastani. En tahdo oikeen ymmärtää millä sen lopun kutois. Kirjoitin äitillen, jos hänellä olis liinoisia kehrättynä senlaisia, jotka siihen sopisivat. Kyllä niitä saisi täälläkin ostaa, mutta en nyt tierä vielä mitä äitikin sanoo, jos hänellä olis. Sinulla on kyllä vaivaa siitä kangahasta muutenkin, jotta en nyt viitsisi sinun lankojasi vielä ottaa. Waikka onhan se nyt niinkin, että jos et niitä itse kovin pian tarvitse, jotta voisin laittaa takaasin. Mutta jos ne ovat kovin suuria niin eivät taira sen takia sopia.

Sano nyt Maijallen, jotta jättää sen nyt vielä hetkeksi ylhäpänemata. Kyllä kirjoitan pian sinullen. Sano terveisiä pikku tytöille (Aili ja Suoma), minun on ollut teitä niin kovasti ikävä. Muuten minä voin oikeen hyvin ei ole paljon yskääkään ollu, vaikka on niin hirmuisen kylmä ollu. Eiköhän musta tule vielä oikeen terves emäntä. Sydämellisemmät terveiseni sinullen rakas siskokulta, voi oikeen hyvin toivoo

siskosi Maiju.

Terveisiä Almalta

Waasan Läänin Maanviljelysseura kirjoittaa Tilanomista- ja Juho Kuhnalle 10.3.1892.

Seuran, jolla tarkoituksena on maanviljelyksen ja sen sivutointen sekä käsitöiden ajanmukainen edistyttäminen läänissä, toivoo saavansa Teiltä totisen isänmaan lempenne tähden, voimallista apua tähän tärkeään toimeensa ja anooi siis saada Teidän jäseneksensä. Nikolain kaupunki Johtokunnan puolesta Järnefelt

Juho ja Eliina ostavat 11.4.1892

Pukaran palstatilan, jolla 6 kiviparinen vesimylly 20.000 mk hinnalla. Tämä maininta löytyy lehtijutusta, mutta kaupanteko myllyn historiassa on ollut hyvin monimutkainen:

Myllystä käytiin kauppaa jo 1867 ja osapuolina mainittiin lisäksi Hannuksela ja Mikki Juhon poika Hopiavuori, mutta tarkemmin ei selviä mitä myytiin ja ostettiin. Kun Mikki Kuhna ostaa Koskenkorvan talon 5.7.1870 myyjä Hermann Koskenkorva pidättää myllyn alueen 4 tynnyrinalaa rakennuksineen itselleen, mutta myy samana päivänä siitä 2/3 osan lisäksi Hannukselalle ja Mikki Kuhnalle. Hannuksela ja myös Mikko Kuhna ovat myyneet osuudet takaisin Hermannille ja pidättäneet myllyyn jauhatusoikeuksia.

4.2.1879 Hermann luovuttaa omistuksen rakennusmestari Samuel Birlingille ja jauhatusvelvollisuudet Hannukselaan ja Kuhnaan siirtyvät mukana.

Birlingin perikunta myy osuudet 2 välikirjalla 12.8.1891 rakennusmestari Kustaa Grönlundille. Kustaan oston yhteydessä mainitaan ostetun Susanna Birlingiltä 1/3 osa (5.000 mk) ja Salomon Birlingiltä 2/21 osaa (1.428,57 mk), loput osuudet ehkä toisella kaupalla alaikäisiltä lapsilta? Taisi jotain virhettä kauppoihin jäädä, joista kiistellään vielä 1980-luvulla, kun Oksalammin perikunta myy koskioikeuksia Jyllinkosken Sähkölle.

Kauppakirjalla 29.7.1892, myyvät Ida ja Kustaa Grönlund myllyn maineen ja rakennuksineen Juholle ja Eliinalle sovittusta 15.800 markan hinnasta kullassa ja jauhatusvelvoitteet todetaan rauenneeksi.

Vuonna 1900 Juho hakee myllypalstan erottamista, jossa yhteydessä oli kirjattu edellä olevat kauppätiedot tosin osa ruotsiksi, joten tarinaan jäi vähän aukkoja. Hake-
mus on välillä myös hylätty lisäselvityksiä

varten. Lainhuuto kuitenkin saatiin, joten myöhemmät virheet olivat varmaan koskioikeuksia ja muuta nautintaa kuin maapohjan ongelmia.

Tässä yhteydessä mainitaan myös, että Koskenkorvan tilaa hallitsee 1862 3/16 Elias lisakinpoika ja 7/24 osaa Hermann Mikonpoika. Ja että 1879 laadittu pyykitys on hylätty.

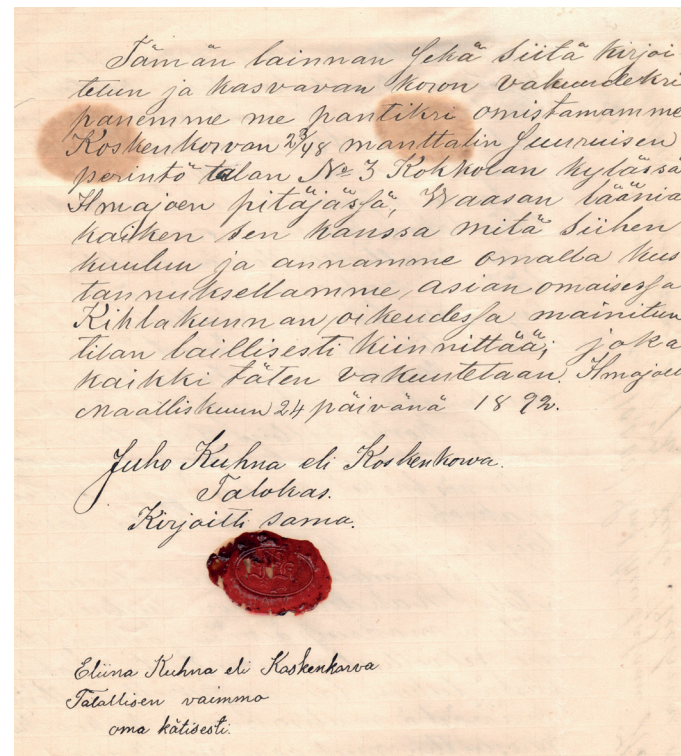
Juho ja Eliina nostaa lainaa 25.6.1892

Sotilashuonekassan varoista, joita Suomen valtiokonttori hoitaa, olemme lainaksi saaneet kymmenentuhatta (10.000) markkaa kultarahaa.

Lyhennys 6 % pääomasta ja korko 4.5 %. Rästissä olevalle pääomalle 6 %.

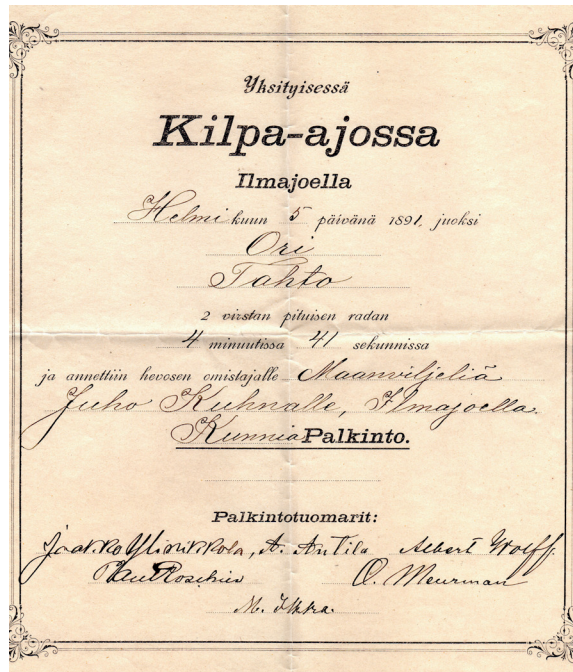
4.4. 1892 velka kiinnitettiin Koskenkorvan tilaan.

Talousrakennuksista ainakin navetta on valmistunut jo aikaisemmin ja rakennettu uudestaankin tulipalon jälkeen ja tilalla on jo ollut muitakin rakennuksia, talli, paja ja aitta, mutta tämä laina on myllyn ostoon.

Juho ja Eliina Kuhna eli Koskenkorva

Astutuslippu. Allekirjoittaneen omistama ori Waltti, joka sittemmin on ostettu Wallien siitto-oriksi on kesäkuun 8 pv 1892 astunut maanviljelijä Juho Kuhnan eli Koskenkorvan tamman nimeltä Leima, joka

joka mainittu tamma seuraavan vuoden toukokuun 10 päivänä 1893 kanto ruskian ori Warsan, joka näin pyynnöstä todistetaan. Kurikassa 8 päivä elokuuta 1895. Juha Koi-visto

Juho oli mukana laulamassa Vaasan laulujuhlilla. Kuoron kuva ja jäsenet olivat edellä. Kuvassa olevista nimistä esiin tulee mm Fredrik Mi-

chelsén, jonka tapaamme ulosottohommissa kirjan myöhemmissä vaiheissa.

Kerttu Eliina syntyy 24.4.1893

Kerttu Eliina kuolee 19.8.1894

Katri Eliina syntyy 21.10.1894

Edvard ja Josefiina / Eetu ja Fiina Hopiavuori aloittavat Hopiavuoren tilan viljelyn. Elämäkerta kuvaa aloitusta seuraavasti:

"Lyhyessä ajassa hän kohotti Hopiavuoren tilan esikuvatilojen joukkoon. Monet vieraat ja retkikunnat kävivät hänen aikanaan Hopiavuorella saamassa uusia maataloudellisia herätteitä. Niinpä Hopiavuoren maat oli salaojitettu lyhyessä ajassa ja metsät hoidettuja, rakennukset hyvässä kunnossa, tallissa itse kasvatettuja hyviä hevosia ja navetassa korkeatuottoisia ay-kantakirjakarja. Hevosista kuuluisin oli juoksijatamma Evers-tinna."

Lopputuloksesta myöhemmin lisää. Tässäkin kohtaa tulee esiin tilanne, että maatila on hyvin kannattava ja edistysellinen, mutta sitten aletaan innostua muista hankkeista, joihin osaaminen ei sitten riitäkään. Samoin tilojen kohtalon kytkeytyminen toisiinsa, kun lainoille aina vaadittiin takauksia, joita myös auliisti annettiin etenkin sukulaisten kesken.

Eetu Hopiavuori

Fiina Hopiavuori

1894-1895 löytyy Koskenkorvan karjan tuotostietoja: 16 lehmää keskituotos 1.987 l/ vuosi.

Maiju siskon kirjeestä ilmenee ongelmat Mikko isän kanssa ja veljen on rahoitettava Maijun opintoja:

Waasa 25 pv maaliskuuta 1895 Rakkahin veljeni
"...että sinä olisit niin hyvä ja menisit Isältä tahtomahan rahaa. Waikka arvaan kyllä, että olet jo ollutkin siitä puhumassa. Mutta minun täytyy vieläkin pyytää, että sinä hyvä veikkoni olisit taas-kin niin hyvä ja toimittaisit sitä tulemaan niin kuin mahdollista sillä minä olen niin köyhä, jotta ei ole kuin viisi penniä taskus ja velkaa kauhiasti."

Rahaa olisi tarvittu lääkäriin ja tulevan kesän häävalmisteluihin ja odoteltiin jos Lauronen valmistuisi papiksi.

"Kyllähän sinäkin moitit, että olen rahaa täällä tuhlannut liika paljo ja niin taitaa ollakin, mutta en minä mielestäni sitä kovin paljon ainakaan ole turhiin pannut. Mutta mennyt sitä on eikä ole auttanut mikään. Nuo surkiat hampahat sitä veti nyt kauhiasti, mullen on tehty uusiakin viisi ne maksoi 40 mk, kahdeksan korjattiin ja se korjaajaanen maksoi 85 mk. Kyllä ne nyt korjat ja hyvät on. Muuten ei olisi tarvinnut uusia tehdä, mutta etuhampahan poisto ja jos sen tilalle olisi avittanut laittaa niin se yksi hammas olisi maksanut 25 markkaa ja sitten minä ajattelin, jotta tottahan se on parempi kauppa kun 40 mk:lla saa viisi hammasta.

Pane nyt Eliina tulemaan tänne, hänen sopisi mennä laittamaan hampaansa Seetenbärin työ, joka ei oo niin kallis."

Maria oli siis 28-vuotias ja hampaat melkoisen huonossa kunnossa ja ehkä niin oli Eliinallakin?

Mutta kalliiksi tuli hampaiden korjaus kuitenkin! Yli-Kuhnan vaikeudet tulee tässä taas esille kuten edellisessäkin, jossa oli puheena Hopi-avuoren metsät.

Seuraava kirje kertoo Mikko isän raivosta ja kommentista jotka pelottavat Maijua ja vaikka haluaisi olla hyvä tytär ei tauti anna armoa ja heikko terveys tulee esille sitten myöhemmin monta kertaa Laurosen ja Juhon kirjeenvaihdossa. Se mikä oli "hävittäjä roikka", josta Juho oli jo jättäytynyt pois ja Maijunkin pitäisi poistua ei selviä, mutta Nuorisoseuran touhuista saattaa olla kyse.

Waasa huhtikuun 2 päivä 1895

Rakas veljeni.

Sydämmellisemmät kiitokseni rahan ja kirjeen edestä. Et arvaa kuinka olen iloinen, kun sain velaat pois suoritetuksi. Kyllä oli oikeen paha antaa sillen tohtori räppänällä niin kauhian paljo, niin mun pisti vihakseni, jotta minä ajattelin, jotta et tarvittisi, kun naamas päälleen aika tärähröksen, kun viittit olla niin häpeemätöin. Se on aika juoppoo repales, joka ainukaanan ilta se on hotellis, aamulla neljän viiren aijoos tulee kotia ja vasituunen morsian, niin tottahan rahaa menee. Kyllä se on kauhiata tämä kaupunkin elämä.

Wai niin se isä oli pahana, kyllä minä sen arvasinki, ei siitä olisi mitään tullut, että se rahaa olis lähettänyt. Mikä herran tähden mun tulee neuvoksi sen isän kans, kun se on niin kamala. Oikeen mua harmittaa, mikä täs tulee neuvoksi.

Kiitoksia vieläkin, kun olit taas niin hyvä ja autoit sisko parakaas. Kyllä sinä olet joksikin hyvä veikkoo ei monella ole niin hyvää veikko. En tahtonut viittää sinullen kirjoittaa pelkäsin, jos sinäkin olisit minuhun jo kylläntynyt.

Mutta ei kumminkaa niin mun on nyt hyvä olla, jotta oikeen ei mua vaivaa mikää, kun mulla on rakas hyvä veikkoo. Et usko kuinka olen hassu, kun oikeen pelkään tulla sinne kotia nyt kaikei, kun se isä niin kiukus oli. Kyllähän se totta on, että ei minusta paljo apua ole isällen ollut, mutta sekin on ollut syynä, kun olen ollu kipiänä, mutta eihän se minun syyni ole mitä olen siihen voinut.

Oli se hyvä, että sinä edes jäit jo siitä hävittäjä roikasta pois. Oikeen mua itketti koko eileesen päivän, kun ajattelin että kyllä olen kamala ihminen, jos vanhan isäni maantiellen laitan. Jumala mua varjelkohon siitä.

Olis paljo kirjottamista, mutta en ehdi juna lähtee kohta. Tulevana torstaina tulen kotia, kirjoita nyt rakas veikko vielä vaikka kohta tulenki niin pian kotia. Mihinkä asemallen olis paras tulla sielä on kumminki mun surkia keli. Ole nyt todellakin niin hyvä ja kirjoita, pakkaa vähä murheelliseksi nuoren kaikkien asiiaan tähden eikä mun saisi murehtia näin keväällä ollenkaa, se on niin vaarallista heikkollen terveydelleni. Kiitos kiitos rakas veikka kulta kaikista.

Sydämmelliset terveiseni

Maiju siskolta

Ilmajoen Maamiesseuran kokouksessa 16.7.1895 Juho Kuhna palkitaan karjataloudesta II palkinnolla.

8.11.1895 Juhon kirje Eliinalle Kaustisista

Kirje kertoo elämäntilanteesta juuri ennen Eero pojan syntymää ja kertoo myös yhteistyöstä Otto Könnin kanssa, joka isännöi lähistöllä olevaa Kohtalan tilaa. Myös ajankohtaiset työt ja toimintatapa ilmenee kirjeestä, kun kerrotaan että lumentulon jälkeen saadaan kaurat riihittäväksi.

Rakas Eliinani !

Niin täällä sitä nyt ollaan Kaustisen pastorin kamaris. Koko

matka, kun tulimme satoi lunta ja oli kauhean paha ilma, tulee sitä nytkin vielä.

Kyllä tämä paikkakunta näyttää joksikin samanlaiselta kuin esim. Isojoki. Joki virtaa keskellä korkeain mäkien välistä, talot mäkien laiteissa. Kyllä tosiaan minun aikani tulisi täällä pitkäksi, en tiedä kuinka saan sen kulumaan tiistaihin asti täällä, olemme tuuminut tulla Lapualle yöksi maanantaina ja tiistai iltana kotiin.

Kun ei se myllynkivi raato nyt tekisi sulle siellä eres vaivoja ennen, kun tulen kotiin. Täällä sataa lunta taivaan täydeltä, tottapa sielläkin nyt jo reellä saa ajaa, täällä on jo lunta vahvas. Kruunu-

kyläs oli vielä kärryillä ajettava, kun tultiin tänne, mutta kun metsää alkoi, niin sitte oli hyvä rekikeli.

Sanoi Mari olleen ikävä täällä eikä se mikään ihme olekkaan, kun on niin kovin hiljaista ja yksinäistä asua.

Juho (Johanneksesta yleisesti käytetty myös Juha nimeä, Johannes vasta kun puhutaan papista) on sen luontoinen, että hän istua mököttää yksikseen missä hyvänsä, ei suinkaan sen ikävä tule missään.

Kyllähän sitä nyt talven paiskaa ja hyvä oliski, saaraan ny kauroja kotiin riihittäväksi jne.

Minun on nyt jo aika ikävä sinua Eliinani ja niitä pieniä kultia myös (Aili, Suoma, Katri, Kerttu oli kuollut 1893) voikaat nyt vain oikein hyvin siellä, suokoon Jumala sen.

Ei siskoo ole sentään juuri muuttunut yhtään mielestäni, eikä sano se olleensa kipeäkään. Kyllä sen nyt kaikkes tapaukses paree on olla täällä, kun kotona äitipuolen vaivoina.

Jos niitä kiviä Könni kääsee hakemaan niin, jos vain uskaltaa, niin menee hakemaan reellä, jos luistaa ja kärrää ne ohrat kaupunkiin ja kaurat lisäksi toisella hevosparilla. Ei pirä sinne lähtiä ollenkaan, jos niin että saavat vaaras olla, niin kauvan kun tulen täältä kotiin. Tule luomalle Könniltä kysymään sille sitä, jos välttämättä pitää lähtiä. Kyllähän se asian sitte sulle sanoo.

Woikaat nyt oikein hyvin ja tuhansia terveisiä Pikku isältäanne. Terveisiä Pastorilta ja Rouvalta ja apulaiselta ? oikein paljon.

Eero Johannes syntyy 6.12.1895

Maria Laurosela kutsuu Eliinaa siskoksi samoin kuin Johannes Juhoa veljeksi. Päiväämätön kirje Marialta (Maiju) Eliinalle Eeron syntymän jälkeen kertoo vähän elämästä ja yhteistyöstä.

Päiväämätön kirje näiltä ajoilta

"Kuinka te nyt voitte, onko lapset edes parantuneet. Wai niin pikku Eero tahtoo olla levotoin, taitaa ne poijat olla kohta aluusta asti triskimpiä kuin tytöt."

Meidän pavelustyttö on rintataudissa ja näyttää pahalta, kun sekä emäntä, että piika ovat yhdenmoiset röhöttehet."

Häntä päätetään kuitenkin hoitaa, kun ei oikein taida tahtoa kotiinkaan (Kuhnalaan) lähteä.

Kansakoulun tarkastaja on tullut yhtäkkiä "kuin varas yöllä", mutta antoi hyvät arviot oppilaiden saamasta opista ja koulun tiloista.

"Kuuleppas sisko ne pikku haneet olen tehnyt kosijan miehen sukista. Eerolle on ne tossunmoiset ne hyvin rumat, mutta panen ne kumminkin joukkohon, kun olen kerran tehnyt sitä varten. Katri yksin jäi aivan ilman, kyllä täti muistaa häntä toiste. Eisunkaan hän vielä hoksaa mieltänsä pahoittaa."

"Ne kaarit (ikkunaverhot) ei taira sopia seiniinkään, mutta ehkä niistä edes korjaamalla saa sopivia."

Karjan tuotostietoja 1895–1896: lehmiä 16 kpl keskituotos 1.776 l/ vuosi. Uusia lehmiä puolesta vuodesta 4 kpl eli 1896 alussa lehmiä on 20 kpl.

Juho valitaan Säästöpankin hallitukseen 1895 ja toimii siinä vuoteen 1905.

Eliina Kuhnän muistikirjaan 1896–1897 kirjoittamat asiat avaavat meille ikkunan elämään Koskenkorvan talossa. Muistiin panoja on selannut ja niitä kommentoi Vieno Västi 1950-luvulla. Vienon anoppi oli Eliinan sisar Sofia Västi.

Väliin olen merkinnyt joitain lisäyksiä ja kuvat ovat juuri tästä Vienon lukemasta ja Suomen säilyttämästä kirjasta, joka tuli meille Suomen perintölaatikossa.

"Ajan ratas pyörii samaa tasaista tahtia tänään, niin kuin nummisuutarien aikaan. Meistä ihmisistä vain saattaa tuntua, että se toisinaan viuhuu huimaa vauhtia, välistä mennä junnaa tuskastuttavan hitaasti, oman elämänrytmimme mukaan. Vuosien ja vuosikymmenien takaa löydämme kyllä vertauskoh-
tia siitä, miten se elämä muuttuu.

Vanhosten talojen ja kotien kätkeistä saattaa löytyä monenlaista todistusaineistoa muuttuneesta elämän tavasta, aivan mitättömänkin tuntuista, kuten tämä pieni mustakantinen vihko kädessäni. Se on kuulunut edesmenneelle Koskenkorvan Eliina-emännälle, syntynyt Ala-Pirilän vanhimpana tyttärenä v. 1868, vihitty avioliittoon Juho Mikonpoika Kuhnän kanssa v. 1889, jolloin tuli suuren Koskenkorvan talon emännäksi ja vuosien mukana suuren perheen hyväksi äidiksi. Hän kuoli v. 1906.

Tähän vihkoseen on merkitty monenlaista asiatietoa talouteen liittyvistä emännälle kuuluvista asioista. Merkinnot on tehty erittäin täsmällisesti, kauniilla käsialalla, musteella kirjoitettuna, enimmäkseen vuosilta 1896–97. Ne avaavat tuvan oven lähes seitsemänkymmenenvuoden takaiseen elämään suuressa taloudessa ja erikoisesti talon emännän elämänpiirin siellä.

Vähän arkaillen, kunnioitusta – ja kaihoa tuntien selailen jo kellastuneita lehtiä, joidenka opastamana pyrin sisälle Eliina-emännän arkeen, vaikkapa Syrjälän Leenan kintereillä, sil-

lä ensimmäiselle lehdelle on merkitty tämän nimen kohdalle: annettu sianlihaa 1 kg / 80 p, 20 kannua maitoa 2 mk, Kutonut yhdet sukat, kehrännyt kurinlankaa 19 pasmaa, yksinkertaista 17 pasmaa. Jäi sisälle 90 p.

Roosille annettu jauhoja seuraavasti: ruisjauhoja 150 kg, oh-
rajaouhoja 40 kg, huonompia ruisjauhoja 52,5 kg.

Sanna Rajala ollut töissä 5 viikkoa, saanut 3 mk 90 p. Tuloo vielä saara 10 mk 60 p.

Valee saanut piimää Kurunkorpeen 6 kannua/ 60 p. Joellen 8 kannua / 80 p, Jussi kynnölle 5 kannua /50 p. Matti 3 kannua /30 p.

Liisan Sannalle eläimen lihaa 2 kg joka on maksanut 60 p.

Kaurajauhoja 10 kg /1 mk. 10 leipää / 1 mk. Sama Sanna on virkannut emännälle pitsiä 7 kerää ja se on maksanut 4 mk 80 p, joten tyyristä se on ollut komeus jo siihen aikaan!

Jaakko Koskelle sianlihaa 3 kg 600 g, lisakille, toiselle kivi-miehellen: 1 kg 500 g ja vielä Jaakko Koskelle 0.5 kg.

Henkilökuntaa luetellaan: Syrjälän Leena, Joelin Liisa, Jus-sin Fiija, Matin Liisa ja Possolan Liisa ovat hakeneet pitkät rimp-sut kukin, kymmeniä kannuja piimää, eläimen ja sian lihaa, si-lakoita joskus ja vain ani harvoin lämmintä maitoa – torpilla oli kaikilla omat lehmät. Joskus haettiin tiliin myös kaurajauhoja ja heiniä, joka kertoo samaa.

Ostoksia maksettu: Joulun jälkeen kehrätty villalankoja: Lee-na alushameenkudetta 22 vyyhtiä, Liisa kudetlankaa 27 vyyh-tiä, Syrjälän Liisa tröijyn loimia 45 pasmaa, Possoolan Liisa ku-rinlankaa 20 pasmaa. Kotona kehrätty 40 pasmaa. Possoolan Liisan tuloo saara kehräjäistä 2 mk 80 p.

Kräärjauhot (vehnä) olivat siihen aikaan melkein ylellisyyttä, niitä ovat saaneet kukin vuorostaan. Niitä tehtiin tietenkin Kos-ki-myllyssä ja kun Joelin Liisa sai niitä yhtä aikaa 7 kg, tuli siitä määrästä monta maittavaa puuroa ja levisi monta pannullista makoisaa kropsua.

Sama Joelin Liisa oli sitten taas klihtaamassa pellavaa ja sai klihtaajaista 9 mk. Näistä hän kehräsi sitten loimilankaa 26 nau-laa, kuteita 18 naulaa, syrämmiä 18 vyyhtiä, harjasta 5 naulaa ja siihen harjaajaiset ja häkilääjäänen teki yhteensä 36 mk 10 p. Siinä oli jo tuntuva tienesti Liisalle, jotta sopikin kropsua pais-tella.

Muistiin on merkitty myöskin ”lapsen amma Eliinaa ja lap-sen amma Maijun.” Edellisen kohdalla oli seuraavat merkinnät: ”Pestiksi 6 mk. Villavaate 8 mk. Kaati 1 mk. Pumpulivaate 6 mk. 2 paitaa 1 mk. Uusi mekko 2 mk, alusverha 1 mk . 2 simröijyä 1 mk, rahaa 1 mk. Yhteensä 30 mk. Koskelan Eliina on käynyt talossa nähtävästi rippikoulunkin, koska on saanut kouluaikana rahaa 1 mk ja veskun (laukun) joka maksanut 1 mk, Uusi mekko 2 mk ja alusverha 1 mk jne. Se oli luontaistaloutta, jolloin mar-kat ja pennit väärteerattihiin täydestä arvosta. 30 mk oli koko vuoden palkka pikku-piijalle.

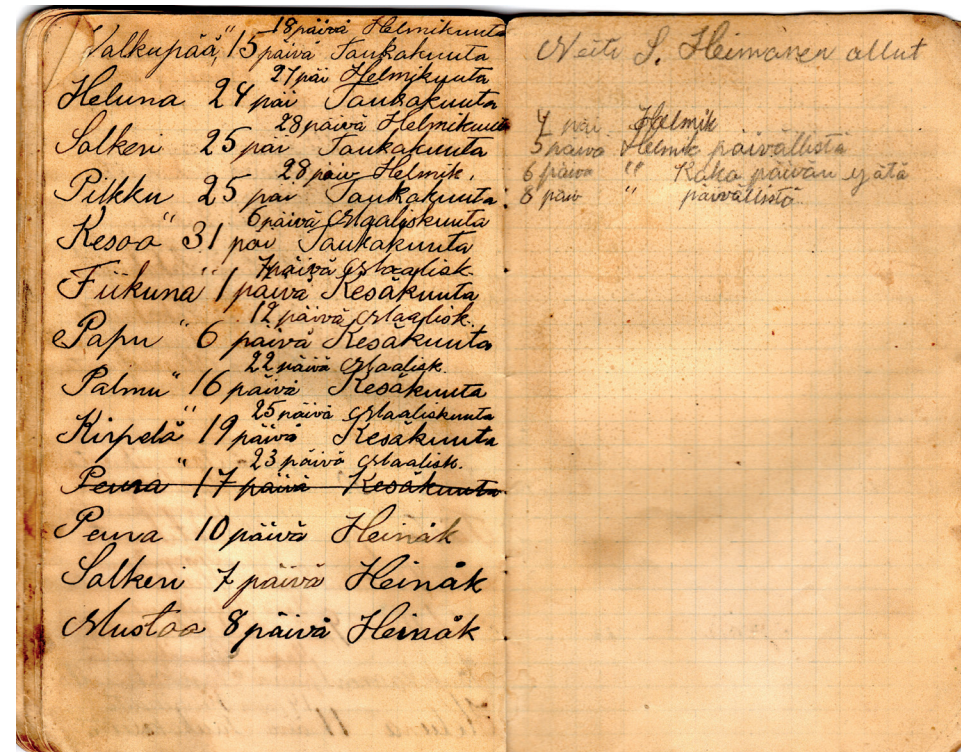
Muistiinpano vihko kertoo vielä paljon muuta, navetan puolel-ta löytyy merkintä 30 lehmän poikima-ajoista, kiertävän karjan-hoitoneuvojan neiti Heinosen käynnistä, yöpymisestä ja ruokai-lusta. Porsaitten tilaukset: Sandra Jääskeläinen 2, Äiti Pirilään 1, veljeni Salomon 1 kpl, Liisa Rajala 1 (Rannan torpilta), Juha Perämäki ja Kulmalaan 2 kpl.

Kirjan sisältöön kuuluu myöskin monta erittäin hyvää leivonta ja ruoka reseptiä, jotta niitä lukiessa tulee vesi kielelle. On tee-leipiä, voiässiä, kanelileipiä, mandelkockkareita ym. suussa su-lavia ja sitten muitakin herkkuja kuten riivinleipäputinkia, suklaa hyytelö, luumuputinki jne.

Lohipiirakka ei ollut siihen aikaan mikään harvinaisuus Kos-kenkorvan talon ruokapöydässä, sillä siihen aikaan ui Pukaran koskeen komeita lohivonkaleita, joten niistä saatiin sopivaa sär-vintä.

Suoma-tytär, joka tämän vihkon on säilyttänyt, kertookin lapsuutensa muistoihin kuuluvan ”ne äidin tekemät ihanat lo-hipiirakat”... Niinpä niin, muistoihin ovat jääneet monet asiat ja tapahtumat, nekin, jotka ovat säilyneet tämän pienen vihkosen kellastuneilla lehdillä.

Kaivaten menneen ajan rauhaa ja patriarkaalista elämän menoa, havahdumme nykyisyyteen ja huokaamme; niin maa-ilman muuttuu...”

1 teelusik
3 " naurijauhoja
sokeria

vaniljaa maun mukaan.
Riuhautta muotoa, jauhoja ja ka-
pualeet sokerista. Teota vähän
maitaan jauhat ja anna kie-
hua vähän aikaa. Pöspiläi-
munan ruokuiset ja sitten
vospiläi ne kaotun ja vospiläi
mota jatketaan siksi kuin
kaati lan jäähtynyt. Kerma sat
kataan vaahdaksi vaan
ennen vospiläimota pannaan
tainen puoti sokerista. Kaalla
kashi kerman sekaan ja häm-
mennä vähän. Pare tärjälle
omaa vain, putimikien ja
kaviasia marja suleen
maurja.

Kaneli leipä

1/2 libr maitoa
1/4 libr munnaa
150 kram. vaita
1 deal Korinttia
7 pen. Sideria kiivaa
1 teelusik kanelia kashuun

850 gr jauhoja

Munat ja sokeri vatkai-
taan vaahdaksi sekaan.
Vai vatkataan vaahdaksi
ja pannaan taikinaan.
Vai sille vasta kun tai-
kinasta on jo kailtti.
Munat sekoitetaan
vatselaaan halpaa ves-
teen eli maitaan ja
kaadetaan sekaan
kailtiin pitäin. Kyp-
vairvota ettei se tule
kuohkeaksi. Sitten puoti
eli lastikko kailtellaan
vaille ja ripustellaan ju-
kalla kyp- ja sille vai-
kasta ja siihen kaa-
detaan seos ja annetaan
maurja puoti uunissa mak-
si kyp- se an alkupää-
allut. Kun taikina on kyp-
län moirupit ripustellaan
puoti kanelia ja sokeria.
Sekoitetaan tavalliseen
kashuun maurja ja sille
tar. tärjälle kashuun tai-
teen maurja.

Mandel 'kakkareita'

4
8 muakali
2 1/2 gr.
3 3/5 gr.
1/2 gr.
1/2 gr.
1/2 teelusik
Munat ja sokeri vatkataan
vaahdaksi. Mandelit kuivataan
ja hionnetaan ja pannaan
sekaan. Sitten sekoitetaan
vähän jauhojen kanssa ja
pannaan sekaan niin kyp-
vair sulataan ja viimeksi
jauhat. Taikinaasta myydäsele-
pieniä pallaroita. Kakkareet
keitetään erikseen ja pannaan
sitten vasta keittään kun se-
an valmiina.

Kai kakku.
muna
ryypyläsi sokeria.
" " jauhoja
" " sulattua vaita
" " kermasta.

1 kupp
Munat ja sokeri vatkataan vah-
daksi. Samaan kermasta. Kakkari
ainekset sekoitetaan munaan kam-
ssa. Seos kaadetaan silloin vaita-

koan ja paistetaan 10 minuuttia.
Tällaisia kakkaria tehdään kol-
me jotka asetetaan päälle-
ten ja pannaan marja hilla-
a. Väliin.

Lahi piirakka.
vaita
jauhoja
muna
vettä
alunaa.

925-750 gr.
925 gr.

3/4 litraa
1 teelusik
Vai pöstiän niinkuin tortti
tehtäisiin. Muna vospiläi-
dään kyp- ja sekoitetaan
veteen alunaa kanoja. Sitten
mun jauhat taikina kashuun-
dään ja sen päälle levitetään
vair. Taikinan reunat kashu-
netaan niin, että vai peit-
tyy ja sitten kashuillaan
ja kashuutaan kelmän kelmä
seksi ja näin tehdään kol-
me kertaa. Pare taikina 10 min-
kylmään pakkajaan. Kava-
lhi taikina taas kolme ker-
taa ja anna sen taas jääht-
tyä 10 mi ja näin tee kolme
kertaa.

Purakan sisus.

1 kupp. riisi ryypys
8 munnaa
1/2 kiba kashu.
1/4 sipulua

vähän pipuria.

Pare ryypyt paljoan kiehu-
vaan veteen kiehumään.
Keitä ryypyt melkein kyp-
siksi ja siirvitä sitten ves-
si palo. Levitä ryypyt jäh-
kymään. Keitä munat koka-
kypsoiksi 10 mi. Kuuri ja hak-
kaa munat hienoksi. Sitten
li kuivataan ja kiehute-
taan vedessä, että siitä
kashuun mauu ja alij. Kaa-
vair taikina suiseksi
levitä. ryypyt enoksi tai-
kinan päälle ja sitten
kakatti muna ja kala ja
aummeksi mausteet ja
pieniä palasia vaita.
Kaanna taikinan laidoit
päälekkään ja vaita pui-
rakka vospiläidyllä mu-
nalla jaista kashuun 24
tuntia vaalean ruokaksi.

Kerma rinkiläitä

Sekoita desilitra kyp- kermasta
3 munnaa kyp- ja sokeria, sokeri-
ria ja kashuunmuna mielen
mukaan ynnä lusikallinen
kyp- kashuunmuna paksoiksi
taikinaaksi. Kierota siitä rink-
lät anna nimen nautta
vaidellulle pelillä ja paita
kashuunmuna kashuunmuna
uunissa

Pehmeä piponkakku

1/2 litraa sirappia 1 kupillinen
makeata kashuun pameransin
kuuri maun mukaan teelusik
kashuun sokeri suolaa, 1 teelusik
patashaa sekoitetaan kashuun-
ta vaita ja jauhoja sille
taun jauhoon kashuunmuna
te taikinaaksi. Se levite-
tään vaidellulle pelille
sokeria sekoitetaan päälle
ja kakku paistetaan kashuun-
muna kashuunmuna. Se
kashuunmuna kashuunmuna.

Pikkuleipiä.

Paremallalla erilaista ainek-
sia jauhaan vai seuraav-
vasta taikinaasta valmiina
erilaista pikkuleipiä.
150 gram vaita hierotaan vaita
daksi ja siihen sekoitetaan
5 munnaa ja 2 ri teelusikallista
sokeria, niin että ensin pan-
naan jauhoon 1 muna ja
sitten 1 kupp sokeria ja
sitten vaitatellaan jätin
muna ja 3 m vaimmekke.
Sitten sätetään jauhoon
1 kupp maitoa ja 3 m kupp
jauhoja niin että jauhoja
pannaan 1 kupp kashuun-
laan ja viimeiseen seka-
tetaan kyp- vaita 5 aunoasta
teelusikallista kashuunmuna
Se kashuunmuna ja siitä ot-
taan muuttia pieniä
kashuunmuna ja sille
kermalla ja sille
sokeria ja mantelia.

Puolikuuta

Samaan taikinaasta vaita
aitaa ja amalaasilla ym-
vaita, jakeasen keskelle paita
naan vähän vaaran
kashuunmuna kashuunmuna
Kakut kashuunmuna
että päälle kashuunmuna
li an alapuolta kashuunmuna
mutta kashuunmuna
hillaan. Paistetaan kashuun-
muna.

Kanelitaikojia

3 vispilöitä muna, 1/2 kilogrammaa sokeria, 1/2 kilogrammaa pehmeää voita, 1/2 kilogrammaa riisijauhoja sekä kanelia ja vajaa teelusikallinen uunivoinen ja sokeria. Kuitenkin kanelia, 3 desil. sokeria, 1/2 desil. maidon ja 1/2 desil. voita. Kuitenkin kanelia, 3 desil. sokeria, 1/2 desil. maidon ja 1/2 desil. voita. Kuitenkin kanelia, 3 desil. sokeria, 1/2 desil. maidon ja 1/2 desil. voita.

Kakku kahvin kanssa

2 muna vispilöidään 3 desil. sokeria, 1/2 desil. maidon ja 1/2 desil. voita. Kuitenkin kanelia, 3 desil. sokeria, 1/2 desil. maidon ja 1/2 desil. voita.

Kakku kahvin kanssa

2 muna vispilöidään 3 desil. sokeria, 1/2 desil. maidon ja 1/2 desil. voita. Kuitenkin kanelia, 3 desil. sokeria, 1/2 desil. maidon ja 1/2 desil. voita.

Vanilja-kiisseliä

3/4 lit. maitoa, 1/2 lit. sokeria, 1/2 lit. vaniljapalasta, 1/2 lit. kermaa ja annetaan kanelia. Kuitenkin kanelia, 3 desil. sokeria, 1/2 desil. maidon ja 1/2 desil. voita.

Pieniä leivoksia.

Ruusun kakkia

5 muna vispilöidään hyvin, 1/2 kilogrammaa sokeria, 1/2 kilogrammaa pehmeää voita, 1/2 kilogrammaa riisijauhoja, 1/2 kilogrammaa kanelia, 1/2 kilogrammaa uunivoinen ja sokeria. Kuitenkin kanelia, 3 desil. sokeria, 1/2 desil. maidon ja 1/2 desil. voita.

Pieniä leivoksia.

5 muna vispilöidään hyvin, 1/2 kilogrammaa sokeria, 1/2 kilogrammaa pehmeää voita, 1/2 kilogrammaa riisijauhoja, 1/2 kilogrammaa kanelia, 1/2 kilogrammaa uunivoinen ja sokeria. Kuitenkin kanelia, 3 desil. sokeria, 1/2 desil. maidon ja 1/2 desil. voita.

Edellisillä sivuilla on tämän muistikirjan reseptiosuus kokonaisuudessaan. Niistä etenkin "kaardemuori" kaakku on ollut Trahteerin pravuuri jo vuosikymmenen ja niitä on tehty satoja. Kiitos Eliina!

Juholta on säilynyt useita muistikirjoja, joissa kerrotaan työväen palkkauksesta ja heidän otoistaan. Myös myllärit ovat pitäneet kirjaa ja niistä muutama oli tallella.

Juho piti kirjaa myös tuotteiden myynneistä oli ne sitten jauhoja, betonitiiliä tai soraa.

Näistä on saatu paljon tietoa tilan toiminnasta ja niiden antia on kirjattu kirjan sivuille ja niistä on koottu kirjan lopussa oleva henkilökuntaluettelo.

Myöhemmin Mauno ja osin myös Ilmari pitivät Juholle kirjanpitoa ja sitten kirjanpidon vastuu siirtyy Maunolle, jonka muistivihoista ja kirjanpidosta on koosteita kirjassa.

Havuselan meijerin raunioille perustetaan uusi meijeri, jossa toimintaa edelleen veti Juho Erkki Antila, mutta nyt aloitettiin varovasti.

Meijerin rakennukset olivat Pukarankosken itäpuolella ehkä nykyisin Sairon pajan alueeksi tunnetulla alueella aivan joen rannassa. Meijerissä oli käsiseparaattori, jota talojen väki vuorotellen pyörittivät ja kirnussa oli hevoskierto.

Kesäkuussa 1897 Eliina on Kaustisilla Juhon sisaren Marian kuolinvuoteen äärellä. Sekä äiti että tytär ovat viimeisillään ja tästä enemmän Laurosen osuudessa.

Tästä kirjeestä ilmenee kuitenkin Juhon ja Eliinan hyvin läheinen suhde: ”Rakas oma Juhani! Kyllä Mari pahana pitää, kun lähden, vaan en minä jaksa olla enempää aikaa, kun on niin ikävä sinua rakas oma Jukkani ja niitä lapsukaisia (Aili 7 v, Suoma 6 v, Katri 3 v, Eero 2 v) ja henkiäni pakkaa toisinaan kovin ahdistamaan. Kuinkas te olette tulleet sielä aikaan, onko lapset yhtänä kaivanneet? No hyvästi nyt vaan rakas kultaseni ja voikaa oikein hyvin. Kuinka olet itse voinut, ethän vaan ole itseäsi kovin rasittanut, etkä ajanut Polkupyörällä.”

Näihin aikoihin otetussa kuvassa seisomassa Aili ja Suoma, istuvat Katri ja Eero. Tätä nuorempana otettuja kuvia heistä ei löytynyt. Kävikö Juho kuvassa lasten kanssa kun Elina hoiti pientä Maunoa.

Pian tämän kirjeen jälkeen Mauno syntyy 24.9.1897

Kaustisilla Maria kuolee keuhkotautiin ja tyttären Maijun kuolinsyy jää epäselväksi. Tuskin kuitenkaan Eliina tuo tautia tullessaan?

Jyväskylä 6.9.1897 kirjoittaa Mikko Luoma (Luowa) ja murehtii että ystävyys on rakoillut, kun hänen velkansa Juholle on jäänyt huonolle hoidolle.

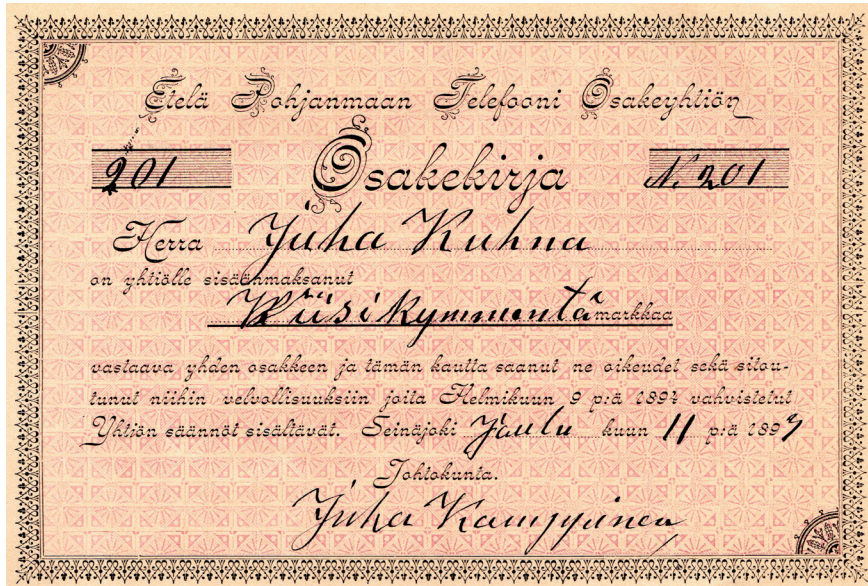
Tästä kirjeestä Juhon elämästä ilmenee, että Juhon matkat olivat laajemmat kuin aikaisemmin arveltiin: ”Olit kuitenkin silloin Ruotsissa, sen sain kuulla, jonka tähden en käynytäkään Koskenkorvalla.”

Selitykset maksamattomuudesta olivat sekavat, kun toisaalta oltiin opiskelun loppuvaiheessa ja pian oltaisiin ansioissa ”virkamiehenä” kiinni ja toisaalta ostettiin irtaimistoa ja lehmia ja lisää piti ostaa, kun oli niin suuri heinäsaato (140 häkkiä) eikä virkatalosta saa mitään myydä vaan koko saato pitää itse käyttää. (ehkä pappilan virkatalo, edellä Luoman kirjeessä puhuttiin vt. kanttorista ja rippilasten korvauksista)

i, Tämäkin henkilö lienee ollut niissä nuoruuden ryhmäkuvissa joita edellä oli?

Kansallispankin vekseli tehty 23.11.1897 Smk 800 mk, maksettu toukokuun 23 pv 1898.

Juho ostaa puhelinosaakkeen 11.12.1897 ja varmaan puhelinkonekin sitten pian on asennettu.

Juho hakee 8.000 mk teollisuuslainaa 12.12.1897 vesi-myllyn rakentamiseen.

Juholle myönnetään 5.000 mk teollisuuslaina vesi-myllyn rakentamiseen 18.1.1898.

Torpparisopimus 20.5.1898

Juho ottaa torppariksi Juha Matinpojan ja vaimonsa Susanna Matintyttären heidän elinajakseen tai 35 vuodeksi.

Torppari saa viljeltäväksensä metsäsaraan larva päästä päälinjalta alkain koko saran leveydeltä Rannon rajaa mitaten 150 sylvä ja Latva-Koskenkorvan rajaa 175 sylvä.

Metsästä kuivia puita, maassa makaavia ja risuja ja 7 korttelin mittaisia halkoja kolme sylvä. Airaksia ja seipäitä yksi kuorma kumpiakin joka toinen vuosi mistä isäntä viisaa.

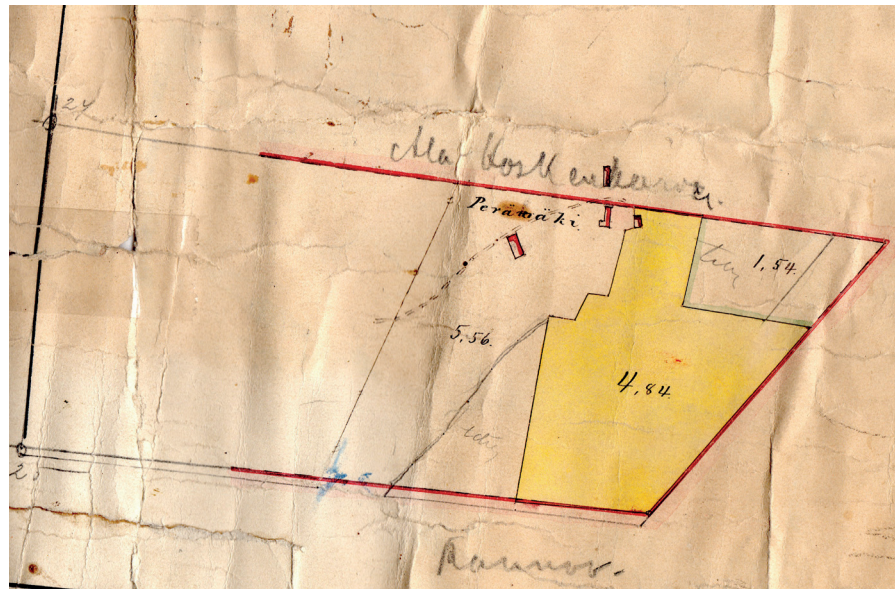
Etuja vastaan: Suven aikana (kesä-syyskuu) 1 viikko joka kuukausi. Talvella (marras-maaliskuu) yksi viikko joka kuussa. Torppari vahtii, ettei kukaan varasta metsästä puita.

Torppaa ei saa myydä eikä vaihtaa ilman lupaa.

Jos ehtoja ei täyty niin käskyn saatuaan ensi muuttopäivänä menevä torpasta pois.

Torpparilla on oikeus laillistuttaa tämä välipuhe eli sopimuksen ilman minun läsnä olemattani.

Aivan saran loppupäässä oleva Perämäen torppaan tuli uusi torppari siis 20.5.1898 ja esiintyy kuvan mukaisesti kartalla jo 1890 Perämäen nimellä. Alue on edelleen asuttu/viljelty ja pelot laajentuneet. Perämäen torpan sopimuksista, vuokrauksesta ja työsuorituksista on myöhemmin paljon merkintöjä aivan viimeisiin vuosiin saakka.

Raittiusaate oli Ala-Pirilän perheenjäsenten laajasti kannattama asia.

Ilmajoen historiasta tiivistäen: Erikoisesti Ollilan oluttehtaan myötä oluen väärinkäyttö oli Ilmajoella erityinen huolenkohde. Oluen käyttöä puollettiin maatalousnäyttelyssä 1864 siksi, että se syrjäyttäisi paloviinan, mutta toisin kävi.

Täysraittiuuden lipun nostivat ylös ensimmäisenä Suomessa Vaasassa Hellmanin sisarukset. Työtä jatkoi Ilmajoella J.E. Antila, joka perusti raittiusseuran. Siinä oli jo 1888 170 jäsentä, joukossa koko Ala-Pirilän perhe lapsineen. Myös soittokunta teki raittiuslupauksen kuten toisaalla kerrotaan. Antilan usko oli

luja ja hän toimi 15 vuotta ensimmäisen seuran "Ladun" vetäjänä ja perusti sitten Yläpäähän uuden seuran "Toimi V".

Työsarkaa Ilmajoella riitti. Valtaosa vastusti kotipolton kieltämistä ja kun se tuli voimaan sitä rikottiin laajasti. 1903 kuntakokouksessa todettiin: "ei juoppous ole kenenkään yksityinen asia, vaan se on myös rikos perhettä ja omaisia kohtaan."

Antilan joukoissa oli monia tuttuja nimiä tämänkin kirjan sivuilta ja Ala-Pirilän suvusta erityisesti mainitaan Sofia Västi.

Kieltolakia ajavaan kansanliikkeeseen osallistuttiin aktiivisesti ja 1899 aloitettuun adressiin kerättiin 140.000 nimeä. Ilmajokiset asettuivat kannattamaan jyrkintä suuntaa. Tämä viesti lähti valtiopäiville Otto E. Könnin mukana. Asiaa edistettiin moneen otteeseen 1905, 1910 ja 1911, mutta kieltolaki tuli voimaan vasta itsenäisyyden jälkeen ja se todettiin lopuksi huonoksi ideaksi ja vaivutti Suomen vielä pahemmin viinan väärinkäyttöön. Ääriilikkeet eivät ole koskaan olleet hyvä ratkaisu, vaikka Ala-Pirilän perhe toteutti sen oppeja, eikä siitä heille koitunut ainakaan mitään pahaa, päinvastoin. Yli-Kuhnan Mikon osalta jyrkkyys niin raittiuden kuin uskonnonkin osalta sen sijaan saattoi aiheuttaa ongelmia perhesuhteille.

Ilmajoen historiassa oleva kuva, jossa kuvateksti: Ilmajokisia Porin raittiuspäivillä v. 1898: Hopiavuoret, Kuhnat, Västit, Pirilät ja Sahat (olivat Porilaisia, mutta syntyneet Ilmajoella ja asuneet Ala-Pirilässä. Heistä on mainintoja Juhon kirjeissä useaan otteeseen.

21.8. 1898 Juho myy Kauhajoen Kainaston luhdalta 8.7 ha maata I. Havuselle 2.400 mk hinnalla. Ja toisella kauppakirjalla samana päivänä samalle ostajalle 10 ha 3.100 mk hinnalla. Ja

edelleen samana päivänä samalle ostajalle 10 ha alueen 2.500 mk:lla. Kaikki olivat määraaloja. (nykyrahassa 38.400 euroa)

Kauppakirjan liitteeksi laadittiin seuraava asiakirja:

Sen johdosta, kun minä allekirjoittanut olen tänä päivänä myynyt I.W. Havuselle omistamani kaksi luhta palstaa saan täten likemmin määrätä semmoisissa kohtia, joita ei ole tullut kauppakirjoihin merkityksi:

1. Että jätän itselleni kaikki ne kaurakylvöt mitä sen maan päällä nyt on kylvettynä. (Kaura sato oli vielä korjaamatta)

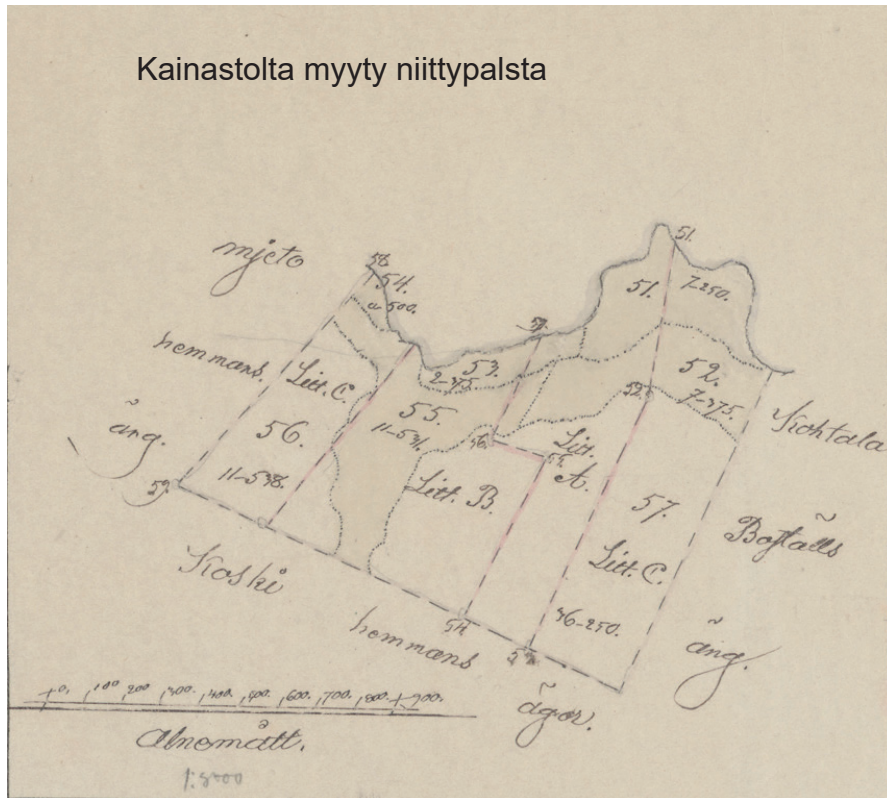
2. Kaikki heinät mitä siellä nyt on latoihin korjattuna.

3. Ostajan tulee maksaa ensimmäinen arentti päätillalle marraskuun kuluessa vuonna 1899.

4. Kaikki torppareilta tulevat rästissä olevat miespäivätyöt.

5. kaikki ladot, paitsi torppareille kuuluvat huoneet, mitkä ovat edellä mainitulla maalla kuuluvat ostajalle ja saapi hän mainitun maan haltuunsa semmoisena kuin se nyt on ilman siitä mitään eroittamatta eli pois jättämättä nyt heti vakuutetaan: Kauhajoella 21 pv elokuuta 1898. Juho Kuhna, yllä olevaan tyydyn I.W. Havunen.

Kainastolta myyty niittypalsta

25.8.1898 Eliina kirjoittaa matkalla olevalle Juholle

Epäselväksi jää kuka Walee (Antila) lähtee matkaan Juhon perästä, kun ensi kerran matkustaa. Selviää myös, että maalaus vaati ensin väriaineen jauhamisen ja sitten sekoituksen vernissaan ja karkean jauhamisen jälkeen loppujauhaminen tehtiin hionkivien välissä, joka työvaihe tuli esille Könnin kellojen maalauksen yhteydessä.

Matka liittyi varmaankin vesimyllyhankkeeseen ja Walee saattoi olla sen suunnittelija?

Rakas Juhani!

En tiedä, kun en minäkänä sitä yhtenä muistanut ennekö sitten kun Waleekin oli jo lähtenyt muistin yhtäkkiä, että nyt se lippu jäi kotiin.

Kyllä se Kaappoo toi ne värit, mutta se valkoinen väri olikin niin kovis palois, ettei sitä sopinut panna sellaisenaan. Walee tänä aamuna varhain haki Wiikin mammalta maalimyllyn, että kyllä se nyt menee hyvin sievältä se väri näyttää seinäs. Eilen illalla täällä kovasti uhkasi sade ja lienee yöllä vähä satanukkin, vaan nyt on ihana ja kirkas pouta.

En tiedä täältä mitään erinomaista, hyvin voimma kaikin ja eiköhän ne työtkin mene tavallisesti.

Viime yönä en tahtonut saada unta, kun muistelin sinua rakas Juhani. Sitten rupesin ajattelemaan, kun ei tullut sitä Waleeta oikein varooteltua, että kattua vain, jotta menee aikanaan vauvuun, että ei edes johonkin asemalle jää, kun ei hän ole ennen matkustanut junalla.

Waan tottapa hyvin ovat perille saapuneet.

Lähden nyt heti viemään tätä postiin ja samalla olen arpa-jaisissa. Kyllä minä luulen, että Sembergin veljeksillä oli hätä sinun perääs.

No ei nyt muuta kuin voi nyt oikein hyvin ja onni olisi mukana asioissasi.

Sydämelliset terveiset lapsilta ja omalta Eliinaltasi

Uutinen Vaasa lehdessä 22.10.1898: Waltavan vesimyllyn, alapuoli kivistä, kahdeksalla kiviparilla sekä ryynikoneella on talokas Juho Kuhna rakentanut Pukaran koskeen Ilmajoen Kokkolan kylään. Myllyn, jota käyttää sekä vesiratas, että turpiini, on yhdistetty pärehöylä ja paunusaha. Laitos, joka tänään valmistuu, on lajissaan paikkakunnalla hyvin tarpeellinen, koska ei muita vesimyllyjä löydy paitsi samassa koskessa sijaitseva Wästilän mylly.

22.12.1898 Pohjanmaan isäntäväen yhdistys pohtii isäntäväen toimien kehittämistä ja suhdetta palvelusväkeen, josta alustaa J.E. Antila, joka valitaan puheenjohtajaksi ja suljetuin lipuin suoritettuna vaalin jälkeen hallitukseen valitaan K. Landen, Jaakko Ilkka, Juho Kuhna ja satulaintekijä J. Sandström sekä varamieheksi J. Wästi.

Hinnat

1898

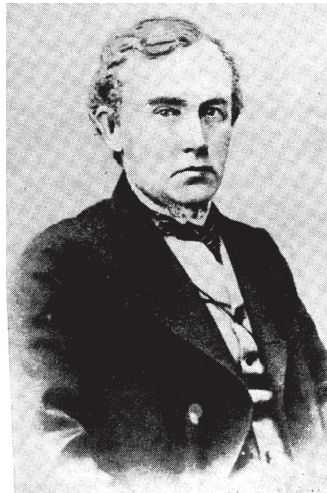
2021(muuntoluku)

Naudanliha	kg	40 ja 65 p	2-3 euroa
Sianliha	kg	1 -1,2 mk	4,8 – 5.7 euroa
Palvattu lammas	1	-1,2 mk	4.8 – 5.7 euroa
Palvattu nauta	0.75 – 1	mk	3.6 – 4.8 euroa
Voikilo	1.8 -1.9	mk	8.7 – 9.1 euroa
Hauki, ahven, siika, muikut	kg	40 p	2 euroa
Mateet	kg	50 p	2,4 euroa
Suolasilakat	kg	50 p	2,4 euroa
perunat	5-6 mk /tynnyri (36 kappaa)		0.5 -0.6 euroa /kg
Ruisjauhot	kg	25 p	1.20 euroa

Helmikuun manifestin aikaan alettiin Koskenkorvalla Havuselan kentällä pitää arpajaisia ja kansanjuhlia, joilla kerättiin rahaa, joiden avulla rakennettiin kylään neljä lukutupaa, joista muodostui myöhemmin kiertokouluja, joissa oli myös opettajan asunto. Mitä tapahtui Havuselan lukutuvalla – siitä tragediasta myöhemmin.

Eliinan kirjeessä edellä mainitaan jo arpajaiset eli toiminta oli alkanut jo aikaisemmin kuin J.E. Antilan elämäkerrassa mainitaan, josta edellä oleva tieto on.

Kauppakirja 7.7.1899

Juho ostaa Korven talon isännältä Paul Roschier'ltä juuri erotetun Lautapihdin tilan 4:2 (0.0788 manttaalia ja 0.063 osaa koko Korven talosta, jonka manttaali oli 1,25 ja jonka pinta-ala ennen myyntiä oli 443 ha) Ilmajoki Peuralan kylä. Tilan pinta-ala on 27,08 ha kytömaata, josta 26 ha on tehtyä maata.

Kauppahinta 13.000 mk. Taloa raskastavasta 100.000 mk hypoteekkilainasta siirretään 4.000 mk ostajalle ja 9.000 mk suoritetaan kohta.

Juho myi Kauhajoen maat, josta

tämä raha saatiin.

Lautapihdissä torppari Salomoni Riihimaa hoitaa 2.28 ha. Sopimusaika 40 vuotta alkaen 1.11.1874 ja tekee taloon 26 kesäpäivätöitä omassa ruoassa.

Taksvärkki ehdot vaikuttavat kovemmilta kuin mitä oli tehty Koskenkorvan tai Yli-Kuhnalalan sopimuksiin.

Myyjä tekee aidat pyykistä 1 pyykkiin 3 ja ostaja siitä eteenpäin. Maalla olevat heinäladot seuraa kauppaa.

Myydyn ja ostetun palstan sijainti nykykartalla, Kainastolle matkaa 32 km ja Lautapihtiin 8 km. Siitä kehkeytyi kannattava peltoalue, josta myöhemmin kirjataan mm hyviä ruissatoja.

Hieno ja järkevä kauppa Juholta, mutta ikävä lopputulos, kun tämä tila myydään pakkohuutokaupassa 1933.

Torpparisopimus 17.9.1899

Torppari Antti Mannila ja vaimonsa Liisa Juhantytär.

Maakappale, joka alkaa Rotevan ketojen latvapäästä Rannon rajalla ja loppuu Mäkelän torpan rajaan ja on leveydeltään noin 11 sylvä Rannon rajasta mitaten niin kauaksi kuin heidän laillisesti kiinnitetty kontrahtinsa kestää. (Tässä siis lisättiin torpan pinta-alaa)

Värkkiä on yllä olevasta maasta tehtävä 16 omin ruokaisista miespäivää vuosittain toinen puoli kesällä ja toinen talvella. Alkaen 1901 vuoden jälkeen. Airan tämän maan ympärille saa torppari ottaa talon metsästä tarpeen mukaan ja siitä mistä isäntä viisaa.

Paavo Jaakko syntyy 10.5.1899

7.7.1899 Helsinki

Oman ikäluokan kaverit tarvitsevat apua opiskeluun: Joku heistä pyytää Juhoa tuhannen markan lainan (4.700 euroa) toiseksi takuumieheksi. Allekirjoitus on tunnistamaton Eewaltti B -on ??

Hän arvelee, ettei nyt pysty lainaa hoitamaan, mutta varmuudella myöhemmin töitä löytyy ja hänellä on 13.000 mk henkivakuutus. "Kaikki kaverit ovat jo kesätoissa ja opiskelu tahtoo käydä ikäväksi."

15.8.1899 Ilmajoki

Tunnistamaton henkilö kirjoittaa Juholle "Hyvä Veli" kirjeen käytyään ensin keskusteluja telefonissa ja saatuaan aikaisemmin myös audienssin.

"Mainitaan, että herrat Martti Ilmanen ja Wallin olivat käyneet hra Dahlströmin luona, häntä taasen pukkaamassa ja hän oli lupautunut otamaan Aaron (? Teron) kova onnisen roolin ja oli matkaansa päättänyt siirtää."

Juhon kieltäytyminen roolista ymmärrettiin taloudellisten kiireiden ja suuren perheen vuoksi, mutta todetaan kuitenkin asia, jota ei aikaisemmin ole Juho Kuhnaan yhdistetty:

"Mutta kun kuitenkin tulee se paikka, jossa kysytään näyttelijää, niin siihen ei kelpaa muut kuin Juho Kuhna. Sinun sijaasi Ilmajoen näyttämöllä ei kukaan täytä. Eikä yksikään talon isäntä ole niin paljon uhrannut kallista aikaansa isänmaallisiin asioihin kuin sinä. Ja saa nähdä tuleeko ketään, joka isän työtä, kelpaa jatkamaan."

Henkilö kertoo vielä muiden olleen samaa mieltä ja ovat kiitollisia, kun hra Dahlström otti roolin ja hän kertoo olevansa kuoleva ihminen, eikä ole nukkunut moneen aikaan. Hän uskoo Eliinan ja Juhon sydämen heltyvän ja toivottaa heidät tervetulleeksi N:yhdistyksen (Nuorisoseuran)vuosijuhlaan.

Aikaisemmin Majjun kirjeessä puhuttiin "hävittäjä roikasta" irtaantumisesta ja arveltiin sen liittyvän Nuorisoseuraan, mutta myös tämä näytelmätoiminta on saattanut olla Mikko Kuhnan toiveita ja ajatuksia vastaan ja joista toimista Mikko halusi Juhon ja Marian luopuvan?

9.9.1899 Juho saa kutsun suunnittelemaan Santavuoren taistelun muistokiveä:

Maanviljelijä Herra Juho Kuhna!

"Akka tieltä kääntyköhön, ei mies pahemmiltakaan". Tämän sananlaskun tahtoisimme sovittaa erääseen Ilmajokea koskevaan asiaan, jota monta kertaa on touhuttu, mutta joka aina silti on kesken jäänyt, nim. Santavuoren hautapatsaaseen. Viime kerralla jo sentään oltiin saatamaisillaan asia hyvään loppuun, kun äkkiä korkeitten viranomaisten oikut keskeyttivät koko homman.

Näyttäkäämme nyt, että meissä on miestä asettumaan laittomien kieltojen yläpuolelle, ja pystyttäkäämme patsas Santavuorelle lupaa pyytämättä! Niin on muuallakin Suomessa tällaisissa asioissa menetelty. Asian ei kuitenkaan tarvitse tulla aivan yleisesti tunnetuksi ja pyydämme teitä sitä varten saapumaan erääseen kokoukseen, johon muutamia muitakin kuntalaisia on kutsuttu. Tämä kokous pidetään Nuorisoseuran talolla ensi tiistaina t.k. 12 p:nä klo 6 illalla ja huomautamme vielä, että teidän läsnäolonne olisi kovin tarpeellinen.

Kunnioituksella
John Sandström J.V. Talvitie
Kaarlo Forsman
Ilmajoella 9.IX.99.

Vuosien 1890 -1899 inflaatio oli 17.1 %. Negatiivisia oli -93-95 jolloin laski yhteensä 17 %, suurin nousu -91 12.7 % muuten nousu 3-5 % vuosittain.

Pukaran meijeriin hankitaan pieni höyrykone. Toiminnan ongelmana on, kosken alta joen yli johtava heikko puusilta joka tulva aikaan oli veden peitossa. 1899 tulvan aikaan länsipuolelta tuleva vene, jossa kolme maidon kuljettajaa kaatui ja kaikki hukkuivat. Toinen onnettomuus tapahtui 1902 kun isä ajoi maitoa parikymppisen tyttären kanssa ja kuorma luisui keskeltä siltaa kuohuvaan veteen. Molemmat hukkuivat.

J.E. Antila perustaa Koskenkorvalle oman raittiusseuran vuonna 1900 nimeltään Toimi V, kuten edellä kerrottiin.

Ala-Pirilän perhekuva ehkä 1890-luvulta. Toisen kuvan takana merkintä "kultahäät", joka viittaisi myöhemmän aikaan, mutta muista huomioista johtuen ehkä ennen vuotta 1900.

Kuvassa keskellä Jaakko ja Hedvig Ala-Pirilä. Oikealla seisoo Juho Kuhna ja istuu Eliina. Edessä kasvot sivuttain Johanna (Hanna). Hänen vieressä maassa istuu Eetu Hopiavuori ja vasemmassa reunassa istuu Fiina Hopiavuori. Juhon vieressä seisoo Fredrik ja Sofia Västi. Sofian vieressä on Salomon Ala-Pirilä (kunnankirjuri) ja hänen vierellään 1. vaimo Eliina "Mandi". Hedvigin vieressä sitten istuu Juhon vaimo Maria, Juho seisoo Fiinan takana vasemmalla. Jos kyseessä on Salomonin ensimmäinen vaimo, niin kuva on ennen vuotta 1897 ja jos poikien vaimot ovat toisinpäin niin Salomonin toisen vaimon Ainan kanssa saadaan yhteinen lapsi Paa-vo vuonna 1900, joten kuva onkin niiltä ajoilta.

Kuva Salomonista vanhana ja 1.vaimosta sukutaulu osuudessa.

9.2.1900 Torpparisopimus Juho ja Maria Kytömäen kanssa.

Sopimus koko heidän elinajakseen.

1§ Saa asunnoksi Kytömäki nimisen torpan maat, jossa on yhteensä 5 tynnyrin ala maata, osa tehtyä, osa tekemätöntä. Huoneet tällä maalla ovat torpparin.

2§ Metsää saa torppari hakata talon metsästä kaksi vanhaa syltä halkoja vuosittain ja siitä mistä isäntä viisaa ja koota maassa makaavia puita ja rioja lisäksi.

3§ Yllä olevia etuja vastaan tulee torppari tekemään Värkkiä ensi viitenä vuonna kaksi viikkoa talvella ja kaksi viikkoa suvella talon ruuassa ja silloin kun talo vaatii. Viiden vuoden kuluttua muuttuu värkki omin ruokaiseksi, se on vuonna 1906.

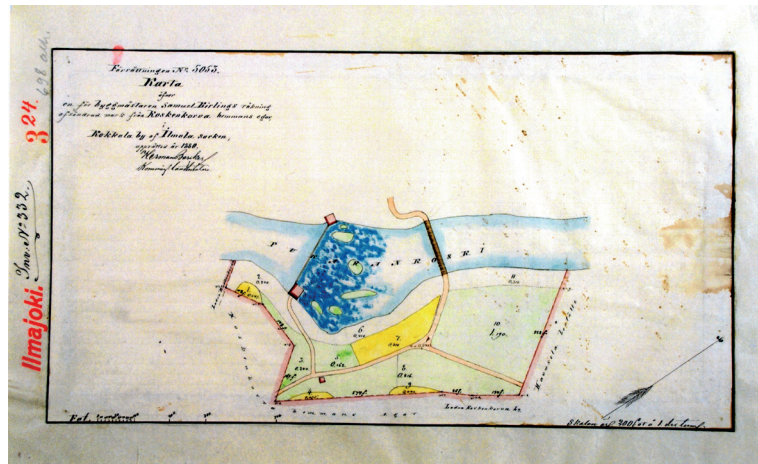
4§ Myidä eikä vaihtaa saa torppari ilman isännän luvatta torppaansa

5§ Näitä ehtoja otan tarkasti noudattaakseni ja sitoudun välipuheiden menettämisen uhalla ne täyttämään.

Juho Kytömäki piirtää puumerkin ja Juho Kuhna eli Koskenkorva, isäntä, joka itse kirjoitti kontrahdin.

Yhdistetystä tilasta 3:2 ja 3:3 joiden pinta-ala oli yhteensä 379,15 ha, josta peltoa ja niittyä 99,22 ha ja metsää 279,93 ha erotetaan 27.1.1900 neljä palstatilaa Perkiö I 3:4 10 ha, Perkiö II 3:5 7.75 ha, Perkiö III 3:6 10.00 ha ja Perkiö IV 3:7 2,00 ha eli yhteensä 29,75 ha viljelyä maata. Eli tilan pinta-ala on tämän jälkeen 349,40 ha ja peltoa ja niittyä 69,47 ha. Tässä lohotaan 21.8.1898 myydyt Kainaston neva-alueet, jotka kaupakirjojen mukaan olivat 28.7 ha.

1900 lohotaan Pukara 3:8, jolla sijaitsee mylly ja alueeseen sisältyy 1,38 ha peltoa, 0.47 ha metsää ja 0.12 ha joutomaata yhteensä 1,97 ha. Ensimmäisissä kaupoissa myyjän pidättämä myllyn alue oli 4 tynnyriä eli pinta-ala on pysynyt aivan samana. Tämä tila liitetään myöhemmin kanta-tilaan takaisin ja myydään sitten uudelleen, josta myöhemmin lisää.

Vaasassa kirjataan matkailijoiksi Sentraaliravintolassa 31.1.1901 Mv. Juho Kuhna, urkuri Järnberg, mv. Hopiavuori ja rva Västi Ilmajoelta. (mikä oli matkan aihe?) Oltiinko ostamassa soittopelejä?

Juho valitaan 29.8.1901 hoitamaan seurakunnan metsäpaloasia, kun heinäkuussa 1900 palaa Isonlohkon metsää 200 ha ja asia tulee selvittää seurakunnan kunnalliselle virkatalolautakunnalle mm. myymään kelvolliset puut.

Kaarlo Ilmari syntyy 26.1.1902

Juho valitaan Ilmajoen Maamiesseuran johtokuntaan, joka muuttuu myöhemmin Ilmajoen Museo- ja Maamiesseuraksi. Hän toimii johtokunnassa kuolemaansa saakka eli 26 vuotta.

Martti on hoitanut samaa tehtävää ja puheenjohtajanakin jo kauemmin kuin Juho. Sukurasitteet/mielenkiinnot seuraavat vahvoina mukana.

Juho valitaan Ilmajoen tuomiokunnan lautamiesehdokkaaksi 28.11.1902 Kaapo Ilkka vainajan tilalle, muita ehdokkaita Matti Ilkka ja Jaakko Latva-Kokko.

1903 Mauno Mikael Kuhna – lukuseteli

1903–1907 seurattiin opiskelua ja kinkereitä tällä todistuksella. Koulussa oli oltu 1903 24 pv, -04 80 pv, -05 98 pv, -06 116 pv ja 1907 peräti 139 pv!

Numerot annettiin Kirjoitus (2-3), Veisuu (3-4), käytös (4) ja tarkkaavaisuus (4), Tavuu (1-4) suoraluku (2) luetun käsittäminen (2-4) vanhatestamentti (2), uusi testamentti (2-3)

Suupohjan Kaiku lehti 11.6.1903 EP: n kansanopiston kannatusyhdistyksen toimikunnasta erovuoroiset jäsenet K. Lanne ja J. Kuhna sekä kansanopiston johtokunnasta pastori J. Ilmanen ja emäntä Eliina Kuhna, Edla Landen ja kunnallislautakunnan esimies M. Luopajarvi kaikki valittiin uudelleen.

Juhon ja Elinan perhe 1902.

Ilmari on äidin sylissä n. 6 kk vanhana. Vasemmalta Suoma, Juho, Aili, edessä seisoo Eero ja istuu Paavo, Mauno nojaa äitiin ja Eliinan ja Ilmarin toisella puolella Katri. Tässä on nuorimmat kuvat Ilmarista, Paavosta ja Maunosta.

6.7.1903 Maamiesseuran kokouksessa meni Seuran kiertävä kunniapalkinto, hopeakannu, 74 pisteellä Ala-Könnin isäntä Malmbergille. Koko karjataloudesta I palkinnon 20 mk mv. J. Kuhna 73 pistettä. K. Landen 71 p, sekä J.E. Antila 69 p. Lisäksi Juho sai hiehoista III palkinnon 10 mk ja vasikoista II palkinnon 10 mk. Palkintojen rahasummat olivat tähän aikaan selvästi kannustavia. Pellon hinta oli 500 mk/ha. Kuvissa kaksi kunniakirjaa naapureille: Juho Kuhna oli ykkönen ja Fredrik Västi kakkonen, mutta toisinkin päin sijoituttiin ja tämä hyvin kuvaa kilpailujen merkitystä toiminnan kehittämisessä.

Ilmajoen Nuorisoseura
viettää sunnuntaina heinäk. 26 p:nä 1903

Vuosijuhlaansa

Ala-Antilan kentällä, alkaen k:lo 4 j. pp.
Juhlan päätyttyä Seurahuoneella

Il t a m a.

Ohjelmissa: puheita, esitelmä, lausuntoa, näytelmäkappale, soittoa ja köörilaulua sekä monenlaisia urheilukilpailuja (m. m. ampu- sessa).

Sisäänpääsymaksut: kentälle 25 p., ilta-
maan 1 mk, 75 p., 50 p. 824—3

Aikaisemmin juhlaa pidettiin Yli-Kuhnalalan tontilla, mutta ne siirtyivät Ala-Antilaan hyvän sijainnin ja toisella puolen jokea sijaitsevan kunnantalon juhlasalin – seurahuoneen - takia, jonne juhlat siirtyivät ulkona pidettävän osuuden jälkeen. Kuhnan kuoro on ollut taas mukana monen muun lisäksi. Mukana myös ammuntaa! (kirjotusvirheen kera). Ulkotilaisuus oli edullinen ja sisätiloissa oli kolme hintaa, mikähän oli jako – kuka maksoi minkäkin hinnan?

Ilmajoen Säästöpankki ilmoittaa 22.3.1904 pankin aukioloajat eli joka kuun 1 ja 16 pv, pyhän sattuessa seuraava arkipäivänä kello 10-1 päivällä. Säästökorko 5 ja lainauskorko 6 %. Hallituksen jäsenet Mv. Salomon Pirilä, lisäki Pirilä ja Juho Kuhna, jotka siis olivat niminä toiminnan ja talletusten takuuna.

Otto Könnin puoliso Maria Juhontytär Heikkilä kuolee 14.5.1904 ja Otto on ylläolevassa kuvassa perheen kanssa:

Vasemmalta Kerttu 16 v, Johannes 15, Kosti 10, Tellervo 8, Alli 4 ja Otto itse 45 vuotta. Heidän nimiään tapaavat kirjan tarinassa myöhemminkin.

Huhtikuun alussa perustetaan Yläpään osuusmeijeri. Kun pienten osakeyhtiömeijereiden muuttaminen yhdeksi suureksi osuusmeijeriksi epäonnistui, perustettiin keskikunnalle Ilmajoen keskusmeijeri Kaarlo Lannen johdolla ja Koskenkorvalla vetäjänä oli edelleen J.E. Antila. Suurin kiista, joka johti kahden meijerin perustamiseen oli se, että Lanne oli separaattorin ja Antila radiaattorikoneiston kannalla.

Voidaan myös todeta, ettei se varmasti ollut kuin näennäinen syy. Koskenkorvan eli Yläpääläisten halu toimia itsenäisesti tulee uusiutumaan hyvin monien hankkeiden kohdalla.

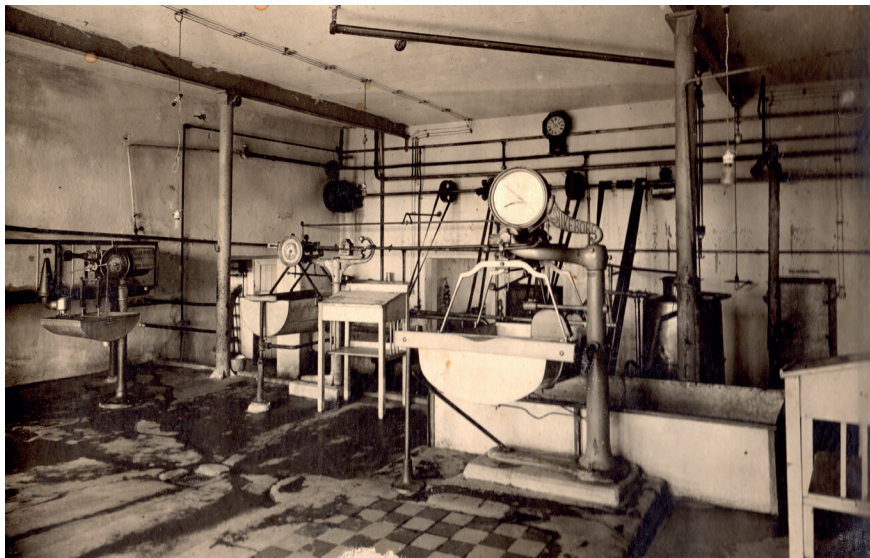
Hallitukseen tulivat Antilan lisäksi Matti Penttilä-Ilkka, Jaakko Latva-Kokko, Elias Penttilä, Juho Seppi-Huikku ja Juho Kuhna. Koskenkorvan tilan jäsennumero oli 2.

Meijerin historiikki kertoo: "Nämä miehet kantoivat meijerin alkuvaiheissa päivän raskaan kuorman ja helteen, heillä oli uskallusta ja sisua, he näkivät pahimpina sortovuosinakin tulevaisuuteen ja uskoivat parempien päivien tuloon. Niin meijeri rakennettiin valmiiksi kesällä 1904, meijerin koekäyttö voitiin suorittaa jo joulukuun puolivälissä ja maitojen vastaanotto voitiin aloittaa joulukuun 20 päivänä 1904."

Meijeri maksoi 49.253 mk 24 p ja velkaa jäi 45.000 mk. (207.000 euroa)

Puumeijeri ja kalustoa sekä koski ja myllyt kuivaan aikaan ja kevättulvissa. Veden vaihtelu oli suurta ja kirjeissä tulee esiin usein kuinka veden puute haittaa myllyjen toimintaa. Meijeriä se ei haitannut.

Kuhnan kuoro 1904 Kansanopiston rappusilla

Tunnistuslista, joka on laadittu 1977–78, mukaan kuva on noin v. 1906, ja tuossa kuvassa 1904 ja otsikkona on Juho Kuhnan kuoro.

Eturivi vasemmalta: Juho Kuhna, Tilda Rajala, Elina Yli-Pietilä (Laitamäki) Maiju Yli-Ilkka, Kristiina Ala-Rasku (Fransiska Menneros?), Maiju Talvitie (Ilomäki), Sanni Yli-Ilkka, Selma Siltaloppi (Keski-Huikku?), Maija Varpuluoma (Piirto-Jouppila) Sanna Yli-Pietilä, Sanna Niemelä (Torala), Sanna Suome-la (Rajala)

Takarivi vasemmalta: Tyttönen Kaino Jääskeläinen, Juho Tattari, lisäksi Rinne, Herman Rinta-Kokko (?) Onni Antila, Viljo Alanen (meni Amerikkaan -08), tuntematon, Juho Mattila, Valle Antila.

Näihin aikoihin eli vuoden 1904 tienoilla perusti Juho Kuhna naiskuoron. Tästä kehittyi myöhemmin sekakuoro, joka tunnetaan Kuhnan kuoron nimellä. Se esiintyi ahkerasti sekä omalla pitäjällä, että laajemmin mm Lapuan päivillä.

Kuoro harjoitteli enimmäkseen kansanopistolla, mutta myös Juho Kuhnan kotona. Torvisoittokunnan vaihe jäi lyhyeksi, mutta sekakuoroa Juho johti viitisentoista vuotta. Ilmajoen sekakuoroperinnettä vaali sen jälkeen kanttori Priimus Leppäsen johtama Ilmajoen kansalliskuoro. Kuhnan kuorokin jatkoi sen jälkeen vielä tilapäisesti toimintaansa yläpääläisten laulajien turvin esiintyen myös aina tarvittaessa. Vaihdoksen tunteista kirjoittaa myöhemmin Katri, joka ei vielä tässä vaiheessa ollut kuorossa.

Listaa on korjattu Elisa Ala-Riihimäen tiedolla 2020, että Fransiskan tilalla onkin Kristiina Ala-Rasku.)

Vuosi 1904 on todellinen kuvanottovuosi, kun nuorisoseuralaiset kuvauttivat itsensä lahjakirjaansa varten. Edellä oli jo Eetu ja Fiina Hopiavuoren kuvat tältä vuodelta ja tässä lisää.

Aili Mella

Eliina Kuhna

Fredrik Västi

Sofia Västi

Hanna Kero

Juho Kuhna

Saimi Kuhna

Hedvig Ala-Pirilä

Etelä-Pohjanmaan nuorisoseuran kesäjuhlissa 14-15.7. 1904 "Laulukunnista" II palkinnon saa Ilmajoen Yläpään seka-kuoro johtajanaan Juho Kuhna. I palkintoa ei jaeta. III on Kau-
havan sekakuoro ja IV Seinäjoen naiskuoro.

Tuo kaapin
päällä vasem-
malla oleva ka-
raavi: Kaiverrus
J. Kuhnalle Ilma-
joen Maamies-
seura 1904

**Arviokirja
Koskenkorvan
tilasta 8.9.1904**
hypoteekkilainaa
varten:
Arviokirja perus-
tuu 1862 maan-
mittari Erlingin te-
kemään karttaan
ja muihin selvi-
tyksiin.

Tilan pinta-ala on 347,43 ha, palstatilat eroitettuna.

Kasvitarha 0.25 ha (360 Smk) 1-luokan peltoa 21,12 ha (15.206,40) 25 cm ruokamultaa keveällä savijankolla vanhaa viljelystä ja hyvässä kasvukunnossa. Kotirintavainiot.

2:n luokan peltoa 59,97 ha (32.383,80) noin 20 cm ruoka-
multaa hiekkapohjalla syvemmällä savijankko myöskin hyvässä kasvukunnossa. Kotirinnalla 2,18 ja Perämäen torpan 3.00 ja loput ladvavainiot

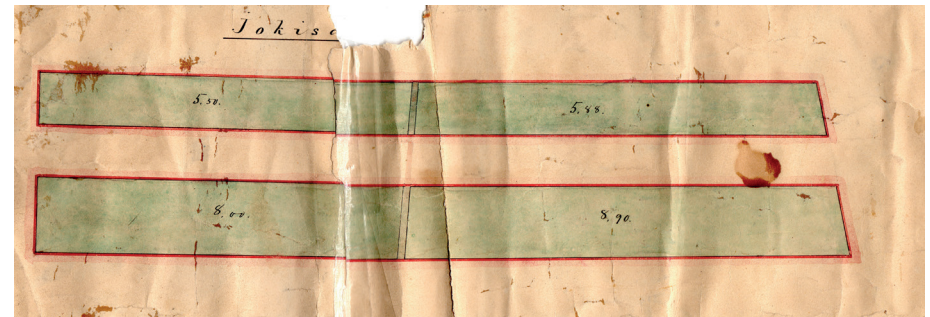
3:b luokan peltoa 8.90 ha (3.204,00) muuten samanlaista kuin edellä mutta etäämpänä talosta. Mäkelän vainio ja Man-
nilan torppa

Niittyä 1-luokka: 16.00 ha (6,080,00) 80 cm mutamulta savi-
jankolla, hyvässä kasvukunnossa.

Niittyä 2-luokka 3,48 ha (974,40) Muuten samaa mutta uu-
dempaa viljelystä. Porrasnevalla, Polvensarka alajoella ja Pe-
rämäen torpan niitty.

Soita ja rämeitä 1-luokka: 4.48 ha (1.075,20) 1–2 m suomua-
taa savijankolla ja hyvässä kunnossa. Porrasnevankytö.

Alajokisarat 1890

Rakennuksista todetaan: Tarpeellinen määrä joka lajista ja kaikki hyvässä kunnossa. Eivät kaipa korjausta ja vakuutet-
tu Ilmajoen-Seinäjoen palovakuutusyhdistyksessä 26.470 Smk arvoon.

Tilaa rasittavia maksuja kirjattiin: Kruununverot 88,02 mk, kärejä-, tuomari ja muut maksut 2.63 mk, papistolle ja kirkon-
palvelijoille 48 mk, kunnallisvero ja hollikyytimaksu 16,30 mk, Tie- ja silta kustannukset 105,40 mk. Kirkon rakennusmaksu 5.-, paloapumaksu 26,47, Rakennusten vuotuiset korjauskus-
tannukset 40,-, yhteensä 331,82, josta palstatilojen veroapu – 47 Smk, jää ulostekoja yhteensä 284,82.

Tämä summa pääomitetaan 6 % korolla ja summa 4.747 mk vähennetään tilan yhteisarvosta 59.283,80 Smk, niin tilan nettoarvoksi saadaan 54.536,80 Smk + 10 %, jolloin kokonaisarvo on 59.990 Smk.

Yleisarviossa todetaan, että tila on 71 km päässä Vaasan kaupungista ja 25 km päässä rautatieasemasta ja 300 m päässä hyvästä tiestä. Tilukset viidessä osassa, pellot lähellä taloa ja niityt vähän matkan päässä.

Pelloista torpparit viljelevät 1-luokan niittyä 1 ha, 2-luokan peltoa 3 ha ja 3-luokan peltoa 3.90 ha. Näitä aloja vastaan tila nauttii 540 miespäivää.

Viljelykseen kelpaava maata on lähellä taloa 10 ha.

Tilan viljely on 8-viljelyskierrossa: Kesanto, ruis, 4 heinää ja laidunta ja 2 kevätviljaa.

Kylvetään keskimäärin hehtolitraa viljaa ym.: Rukiita 19, ohria 4, kauroja 60, potaattia 25, muita juurikasveja 8 hl. Heinänsiementä kilogrammaa: 300 kg.

Saadaan satoa hehtolitraa/ ha : Rukiita 190, ohria 40, kauroja

420, potaattia 250 hl. Muita juureksia 1.200 kg, heinää 55.000 kg. Pellava ja hamppu talon tarpeisiin riittävästi.

Päätilalla elätetään: 8 hevosta, 1 härkä, 20 lehmää, 5 mullia, 10 lammasta ja 15 sikaa.

Torpparien ja arentimiesten viljelmillä elätetään: 6 hevosta, 12 lehmää, 3 mullia, 20 lammasta ja 8 sikaa.

Karjanhoitoa harjoitetaan järjestetyn ruokinnan mukaan ja kuljetetaan maito kylän osuusmeijeriin ja sitä karttuu vuosittain keskimäärin 3.000 Smk.

Tilan käypä arvo katsotaan nyt olevan 60.000 Smk

Arvion teki J.H. Roos (joka allekirjoitti myös myöntöasiakirjat 1905) ja uskottuina miehinä olivat A. Antila (lääninkomitean valitsema) ja I. Ranto (lainan hakijan valitsema).

Juho Kuhna itse asiamiehenä hakee kiinnityksen omasta ja vaimonsa Eliinan puolesta Koskenkorvan tilaan Hypoteekkipankin 25.000 mk lainan vakuudeksi. Myöhemmin kuitista selviää kaikki kulut, jotka lainan nostamiseen liittyi ja ne mainitaan myös kiinnityspöytäkirjassa.

Lainan lyhennys sitoumus; vuosittain 1.2 ja 1.8 maksetaan 2,75 % 687,50 mk. Korko % oli 4,5 %. (yleinen korkotaso Säästöpankeissa on 6 % ja liikepankeissa vielä enemmän.) Yhteensä siis vuosi maksu oli 5.5 % vuodessa, josta korkoon 4.5 %, 3/8 % apurahastoon ja hoitokulunkien suorittamiseksi sekä jäännös 5/8 % pääsumman lyhennykseksi, joka ensimmäisen kerran maksetaan edeltäpäin lainaa myönnettäessä ja sitten mainittuina eräpäivinä. Kun pääoma laskee, kiinteästä vuosimaksusta jää enemmän lyhennykseen ja annuiteettilainan takaisinmaksu aika on n. 24 v vuotta.

Asiantodistus.

Talollisen ja hantamiehen Juho Mikinpoika Kuhnau on
tamaa kehityksenmäärä - veljäs - veljäs - veljäs - veljäs -
(²³/₄₈) maantalon Koskenkorvan verotusta № 3. Hmajuus pit-
jän kakkolan kylässä asittavat seuraavat kiinnitykset.

1°) Vuonna 1899. Syyskuun 12. päivänä esitettiin Kesk-
18. päivänä 1890. vahvistettu kiinnitys Torggari Antti Valentinin
Maunilan ja hänen vaimonsa Kaisa Juhonpoika Kuhnau vaimonsa Ma-
kun 6. päivänä 1887. tehdyn maanrakennuskirjan vaimonsa pysymisestä,
2°) Vuonna 1901. Elokuun 30. päivänä esitettiin Kesk-
päivänä 1892. vahvistettu kiinnitys Suomen Valtiohallinnon vaimon-
deksi Maunilan 24. päivänä 1892. tehdyn velkakirjan maan-
taman sisältä 8379. markan 68. pennin korkoinen maksamisesta
muiden velkakirjoissa mainittujen ehtojen täyttämiseksi;
3°) Vuonna 1904. Syyskuun 16. päivänä vahvistettiin kiinnitys
Suomenmaan Hypoteekkiyhdistyksen vaimonsa 25000. markan
korkoinen maksamisesta juna muiden sitoumusten täyttämise-
tä velkakirjan mukaan Syyskuun 15. päivän 1904.

Tämän sekä edellä mainittujen kiinnitysten ollessa pysymässä olua
kehityksenmäärä - veljäs - veljäs - veljäs - veljäs -
lia Koskenkorvan verotusta asittamassa ja edellä koke-
kiinnityshenkilönsä on nykyään ole Kakkolanmaiden
nirillä, todistaa: Toinen kertaan siinä joulukuun
7. päivänä 1904.

K. J. J. J. J.

Luovutus & kitta 12. 12. 1904

Tilasta 3:1 Ala (Larva)-Koskenkorva lohotaan Kainastolta
maita pois 10.17 ha Rinta-Koskenkorvasta myytyjen alueiden
vierestä 2.12.1904 numerot 3:9 – 3:11. Ala-Koskenkorvasta
erotetaan myös Suomen palstatila 3:12, joka sijaitsee tu-
levan Koskenkorvan sahan paikalla ja luovuttaa myöhemmin
alueita myös rautatielinjaan.

Tämän jälkeen lohkomiskirjat eriytyvät ja Rinta-Koskenkor-
van numero on 3:14.

**Juho valitaan maanviljelysrahastojen toimikuntaan uu-
destaan** lisä Pirilän, Antti Antilan, Salomon Pirilän ja Jaakko
Latva-Kokon kanssa.

DIOECESIS ABOENSIS
MAANI PRINC FINL

K. kirj. I siv. 354.

Maanviljelijä Ilmajoen pitäjän Kakkolan kylästä
Rinta - Koskenkorvan maalta Juho Mikinpoika Kuhnau
synt. 18 ²⁵/₁₂ 61. Ilmajoen ja vaimonsa Kaisa Jaakon Pirilä
synt. ⁴/₂ 1868 Ilmajoen, kuului tähän
evankelis-lutherilaiseen seurakuntaan, on roko-
itettu, H. p. ehtoollisella käynyt ja nauttii kansa-
laisluottamusta ilman muistutusta; hypoteek-
ki lainan hakua varten, jonka kuin myös et-
teivät he kumpikaan ole ennen naimisissa
olleet taten

todistaa: Ilmajoki 31. p:nä Tammi kuuta 1905
J. Heikel
Pirkkoheira

Luovust. 50 p.

Todistus lainaa varten talon vakuutuksista 20.1.1905 va-
kuutusmäärä 26.470 mk, samoin lainaa varten tarvittiin virkato-
distus .

Suurlakon aikaan 1905. Vasemmalta istuu Otto Könni, J.E. Antila, Juho Kuhna ja Kaarlo Lanne. Seisoo vasemmalta Abert Kari, Eetu Hopiavuori ja Fredrik Västi.

Kuvassa olevat henkilöt laativat paheksumislausunnon, joka julkaistaan useissa lehdissä. Tässä otteita Suomettaresta julkaistusta 2.2.1905, siis ennen matkaa:

"Niiden metelien johdosta, joita pääkaupungistamme on viime aikoina pantu toimeen, pyydämme Teille ja ystävillenne lausua myötätuntoista osanottoa. Suomen kansan surun vuosina kannettuanne päivän kuorman ja helteen, ei Teidän tulisi tämän kansan jäseniltä saada vastaanottaa tunnustusta raskaasta työstä.

Näyttää siltä, että hurjastelevat kiihottajat maassamme luulevat ajavansa kansan etua, mutta he erehtyvät ja onnetonta olisi, jos tuo erehdys, johon he kiihotuksillaan vetävät joukon arvostelemaan kykenemätöntä yleisöä, ulottuisi vaikutuksillaan kumoamaan kaiken senkin, mitä maltti ja taito on myrskyn aikana pystyssä pitänyt."

Kirjoitus saattoi liittyä levottomuuksiin, jotka alkoivat Pietarin verisunnuntaina 22. tammikuuta 1905, jolloin keisarin henkivartijat ampuivat aseettomia mielenosoittajia. Ja Suomen sortokauden venäläistämisyrkimyksiin, joista

oli puhetta jo edellä Lauroselan kirjeessä. Näin ollen kirje oli kirjoitettu keisarille?

Juho saa lainhuudon Koskenkorvan tilaan:

Lopullinen päätös vasta nyt, vaikka Juho on jo hakenut tilaan kiinnityksiäkin. Melkoisesti kertausta miten asiat eteni.

"Kopio kihlakunnan lainhuudatuspöytäkirjasta, joka tehtiin varsinaisissa syyskäräjissä Ilmajoen, Kauhajoen, Jalasjärven, Kurikan ja Peräseinäjoen pitäjän käräjäkunnassa, Ilmajoen tuomiokuntaa, Keskikoiviston talossa Kurikan pitäjän Koiviston kylässä vuonna 1889. Marraskuun 26. päivänä: §: 113

Talokas Juho Mikin poika Koskenkorvan eli Kuhnän asiamiehenä esiintyi Käräjäkirjuri Kaarlo Kahma ja anoi päämiehellensä ensimmäistä lainhuutoa kaksikymmentäkolmeen – neljäkymmentäkahdeksanteen osaan (23/48) mantaalia Koskenkorvan verotalosta, N°3. Ilmajoen pitäjän Kokkolan kylässä, antaen siinä tarkoituksessa Oikeuteen seuraavan kauppakirjan: (on edellä)

"Ostaja saa nyt kohta mainitun talo-osan haltuunsa ottaa siinä tilassa, kun se nykyään on kaikkine tiluksineen ja etuuksineen, sekä mitä vasta laillisesti voittaa taittoon.

Ostajan pitää olla edesvastauksellinen kaikista tilaa koskevista maksuista olkootpa mitäkin laatua: vakuutetaan. Ilmajoella 26.päivä marraskuuta 1887."

Joka julki luettiin. Oikeudessa tehtiin seuraava Päätös:

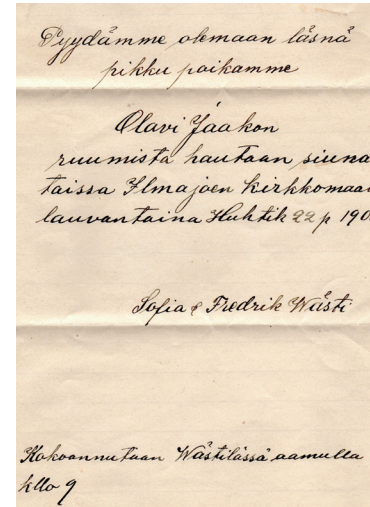
Koska sekä hakijan laillinen saanti, että hänen edeltäjänsä omistusoikeus kysymyksessä olevaan talonosaan on toteen näytetty: sen tähden ja sääntöjen mukaan 4.luvun 1.pssä sekä Kuninkaallisessa, Kesäkuun 13.päivänä 1800. annetussa asetuksessa, lainhuudatuksesta ja perintötilain sukulunastuksesta maalla, katsoo Kihlakunnan oikeus lailliseksi hakijan anomuksen myönnyttään.

Aatto Ensio syntyy 2.2.1905

Eero ja Mauno kesällä 1905

Joki, kalastus ja jäiden lähtö ovat aina kiehtoneet pikkupoikia. Tässä Mauno ja Eero ovat kalastamassa ja joki sitten koituu Eeron kohtaloksi.

Ilmari kertoi ahkerasta uimaan opettelusta ja saattoi hyvin olla, että Eeron ja myöhemmin Kalervon hukkumisonnettomuus vaikuttivat asiaan, vaikka Ilmari ei näitä ikäviä vaiheita talon ja perheen historiassa juurikaan muistellut.

Wästilässä kuoli myös pieni poika Olavi Jaakko, joka haudattiin 22.4.

Surua oli sisarusten taloissa.

Eero Johannes hukkuu 7.6.

Hautauskutsu: Pyydämme saattamaan rakkaan poikamme Eero Juhanneksen (kutsussa oli kirjoitusvirhe) ruumista Ilmajoen hautausmaalle tiistaina kesäkuun 13 päivänä 1905, Eliina ja Juho Kuhna. Kokoonnutaan Koskenkorvalle klo 11 a.p.

*Eero Johannes s.6.12.1895 k. 7.6.1905.
Hukkui Kyrönjokeen kotinsa lähellä.*

Kaikki ei aina mene sujuvasti. 21.6.1905 menee Isak Hannukselan 1.800 mk vekseli protestiin Vaasan Yhdyspankissa ja takaajana ja siirtäjänä ovat kovat nimet: Juho Kuhna, J. Yli-Könni ja K. Landen.

Vekseli on yleinen rahoitusväline, kuten tässä kirjassa tullaan monesti huomaamaan. Vekseleitä oli pitkin maakuntaa Alavudelta Vaasaan ja kauemmaksikin, joten usein miettii miten niitä saatiin hoidetuksi postin ja postimaksuosoitusten aikana ajallaan. Sillä yhdenkin päivän viive rahojen saapumisessa johti aina vekselin protestointiin, koska muuten pankki olisi menettänyt vakuuden ja saatava olisi vaarantunut.

Kunniakirjoja on arkistoissa paljon, tässä yksi hyvin arvokas tunnustus, ei yksittäisestä tuotantotuloksesta vaan hyödyllisestä toiminnasta maatalouden alalla. Tässä saattaa olla kyse juuri meijeritoiminnan edistämisestä, monen muun lisäksi.

1905 on hyvä vuosi meijerille, jonka radiaattorikoneilla Hangon vointarkastuslaitoksen mukaan tehdään "erittäin hyvää

vientitavaraa". Maitomäärä oli myös ennätyksellinen, seuraavan kerran samaan ylettiin vasta 1912. Jäseniä oli 140.

Kuitenkin Ilkassa oli ensimmäisen vuoden toiminnasta kertomus 7.3.1906, jossa mainitaan mm. "Emme tahdo sanoa, etteivät monttöörit, jotka osakeyhtiö Wiktor Forcelius lähetti koneita asettamaan, kaikista suhteista olisi olleet toimeensa pystyviä, mutta sitä kuitenkin valitamme, että epätasaisuutta koneiden toiminnassa alkupuolella vuotta huomattiin.

Höyrypannun muurauksen toimituttivat asettaja monttöörit myöskin siten, ettei se useankertaisten korjauksien jälestä näytä kelvolliselta- kuluu nimittäin liian paljon polttopuuta- jonka tähden muuraus on ensi sopivassa tilassa purettava ja uudestaan muurattava."

1905 Meijerin isännöitsijä Juho Kuhna on 16 muun meijerin kanssa perustamassa Vainvienti osuuskunta Valiota. Voin keskihinta oli 2 mk 47 p ja voikiloon meni maitoa 25,72 kg.

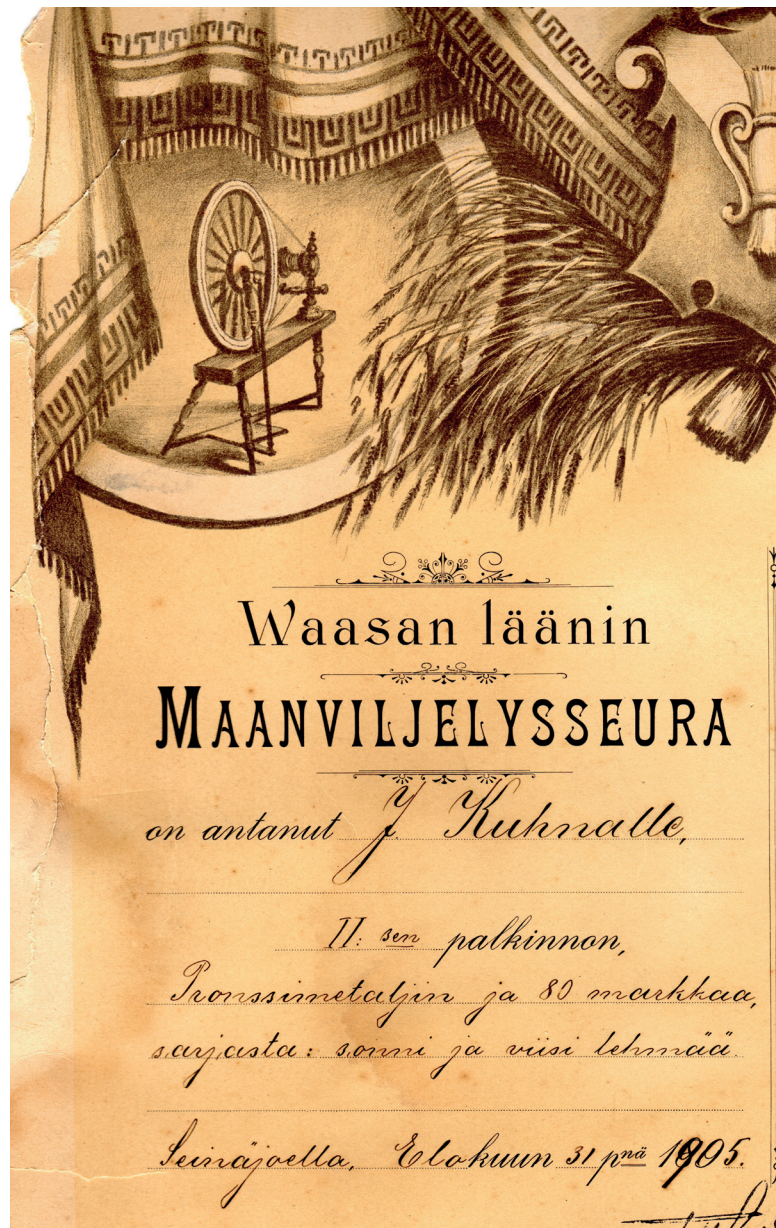
Rahan arvon muutoksella hinta olisi 11,60 nykyeuroa, mutta voi maksaa kaupassa 2022 9.41 €/kg, eli meijerin saama hinta nyt olisi ehkä 6 euroa, joten paljon on voin hinta laskenut. Toiminta on meijerissä tehostunut, maidon hinnan muutoksesta myöhemmin lisää.

Maito soudettiin tulva-aikaan vielä näihin aikoihin Havuselan ja Kunnan puolelta joen ylitse. Juho Kuusisto sai tästä palkkaa 1.50 mk päivältä ja samaan maksuun piti viedä ylitse postinkantaja ja isännöitsijä Juho Kuhna, jos hän kulki meijerin asioilla. Jokirannasta meijeriin ja astiat takaisin rantaan kuljetti Juho Salomaa, jonka päiväpalkka oli 3 mk 60 p.

Meijerin hallituksen kokoukset pidettiin klo 7 aamulla.

Juho saa maamiesseuran kokouksessa 30-31.8.1905 sarjassa sonni ja 5 lehmää II palkinnon ja pronssimitalin ja 80 mk.

Eliina Kuhna saa puutarhanäyttelyssä Ilmajoen kunnallistalolla 21.10.1905 kaalista ym. IV palkinnon ja 3 mk sekä puutarhaoppikirjan.

saimi by af Karttuia socken.

Likaledes har Senaten bifallit till Mellersta Finlands landbrukssällskaps anhållan om att en kreatursskötare-skola med ettårig kurs måtte inrättas å landbrukaren A. Korhonens ägande Silo hemman i Suovanlahti by af Viitasaari socken.

Senaten har bifallit till Vasa läns landbrukssällskaps anhållan om att en kreatursskötare-skola med ettårig kurs måtte inrättas gemensamt å af landbrukaren J. E. Antila arrenderade Havuselkä boställe och å landbrukaren Juho Kuhnas ägande Koskenkorva hemman i Ilmola socken.

Havuselassa aloitetaan 1905 karjakko-kursseja joka toiminta laajenee myöhemmin.

Juho ottaa lainaa Säästöpankista 1.12.1905 2.600 mk. Takaajana Salomon Pirilä. Lainaa hoidetaan 6 % korolla 15.6. 1912 asti, jolloin se maksetaan pois.

Ilmajoen tuomiokunnan valtiopäivämies-ehdokkaaksi valitaan 2.12.1905 J.E. Antila ja valitsijamies ehdokkaiksi J. Kuhna, J. Wästi, I. Latva-Kokko, I Ylikokko, I. Pirilä, J Koskinen sekä varalle Matti Pirilä-Antila ja lisakki Ranto.

Herra Juha Kuhna Ilmajoki, yleistilissä Tuom. Laureilla Waassassa 1905-1906 Tilinpidosta löytyy vekseleitä, rahaa ja toisella puolella kaksi kauppaa rukiista maaliskuu 13 ja 30 pv 1906 7.293 kg ja 6.997 kg hinta 21 p /kg

Juho ja Eliina saavat luottopäätöksen Hypoteekkilainasta, jonka arviokirja ja kiinnitys selvitetiin 1904, samoin lainan hoito. Päätös on ruotsiksi.

Länscensökan öfverför af:
1° Skuldbref af den 16 September 1904 lydande å 25,000. mark samt försedd med bevis af ortens häradshövding därafver att värdt egande Koskenkorva skattehemman nr 3, om 23 1/2 de mantel i Ilmola sockens Skokholm by blifvit Finlands Hypoteeksförmyndigh. till säkerhet instiftadt för öfver nämnda länscensökan den 16 September 1904.
2° Häradshövdingens protokoll af den 16 Sept. 1904.
3° Gravationsbevis af den 7 December 1904.
4° Pantbref afskrift af fastebref af den 12 April 1892 samt h. d. applund af den 26 November 1889, L. d. d. af den 12 Okt. 1891 och 3. d. af den 4 April 1899.
5° Värderingsprotokoll af den 8 September 1904.
6° Brandatödsbevis af den 20 Januari 1905.
7° Pantbref af den 31 Januari 1905.
8° Afskrift af häradshövdingens protokoll öfver köp-inteckning af den 18 April 1890, och
9° Utdrag ur jordregistret af den 25 febr. 1905.
Ilmajoki den 12 Juli 1905
Juho Kuhna. Eliina Kuhna
Hemmanägare i Ilmajoki socken
Genom J. E. Roos

Ilmajoen kunnan taksoituslautakunta nimetään 7.1.1906 mukana Juho Kuhna. Tätä virkaa pidettiin poikien kirjeissä hyvin työläänä, kun sitä hoidettiin myös eri pitäjissä.

Harjun Osuuskaupan, perustettu 20.12.1905, säännöt vahvistettu 17.1.1906. Hallituksen esimies Juho Kuhna varsinaisia jäseniä lisäksi Ranto, Salomon Rahko, Fredrik Wästi ja Jaakko Yli-Piirto.

Pukaran sillan perustamiskokous pidettiin 24.3.1906. Aktiivisimmat perustajat olivat Juho Antila ja Juho Kuhna ja muut idänpuolet talot. Länsipuolen talot ottivat osaa pienemmällä osuudella.

Rantapenkereisiin tehtiin kökällä kiviarkut, jossa kivet oli yhdistetty rautatapein ja olivat niin lujat, että kestivät vielä seuraavan betonisillankin painon.

Koskimyllyn muistikirja annettu armon vuonna 1905 alkaen marraskuun 1 p:stä Mylläri Juho Tupilalta.

Rukiintulot myllystä sarakkeissa on kuukausi ja pv, jauhatajan nimi määrä hehtolitroina, joka oli yleensä 1 tai 2 harvoin mitään muuta, vaikuttaa aivan kuin vakio olisi 1 mk ja muutama 50 p perintäkin on.

Marraskuussa oli eri jauhattajia 14 kpl. Nimissä tuttuja torppareita, renkejä, piikoja ja kyläläisiä; värkkäri, nahkuri, suutari. Muutama oudompi nimi ja suurimmat jauhatukset ”taloon leipään 6 ja 2 mk yhteensä marraskuu 30,50 mk.

Joulukuussa oli vain 5 asiakasta kahtena päivänä. Tammi-kuussa 18 jauhatusta useimpina vain yksi päivässä yhtenä-
kään päivänä ei kolmea asiakasta = 27 mk, suurimpana taas taloon leipään 3 mk ja kaksi kertaa sioille 3 mk.

Kuukausien välillä oli vaihtelua 15–25 jauhattajan verran, heinä- elokuussa vain 3–4. Samat nimet toistuvat tasaisesti ja myös uusia nimiä, ehkä kauempaakin esiintyy. Niminä mainitaan monet useamman kerran: Opettaja H. Jääskeläinen, torppari Kytömäki, Kuusiston värkkäri, opettaja Karille, Leppi ämmälle, yhdelle miehelle, Kaapo Wiinamäki, Hetviik Tammi, Wistin Mikille, Nahkuri Pietilä, Isak Rautio, S. Syriälä, Krankka, M Leppioja, Perämäen pojalle jne. Paljon on jauhatusta kotiin leipään, sioille, oriille, hevosille, huonompia jne.

Yhteenvedossa palataan taas hehtolitroiin ja saadaan jauhatuksia rukiista yhteensä 284 hehtoa 55 litraa ja Syrjälä otti 6 hehtoa 50 litraa ja Mylläri ottanut 12 hehtoa 50 litraa, joten kaik-

ki yhteensä 303 hehtoa 55 litraa. Eli saattoi siis olla, että yleisin jauhatus määrä/ kerta oli tuo 1 hl?

Myity rahakaupalla 184 hehtoa 75 litraa á 13 mk = 4.201,75 sitten merkintä ”omia” 200 = 3.000 mk kaikki yhteensä 5.401,75

Ohrien jauhatukset ovat selvästi harvempia ulkopuolisille alkuvuodesta vaan yleisin oli ”sioille jauhettu tai talohin sijoille. Mutta myös suuria määriä on: jauhettu leipään 11,60, jauhettu 14,20, mitattu kotiin 17 ,11 ja 13 hl sekä sioille määrät ovat 2–6 hl/ kerta. Loppuvuodesta löytyy sitten taas samat tutut lähi-
alueen nimet. Myös ohraryynejä tehtiin jonkin verran ”kryyniksi taloon”.

Yhteenvedossa mainitaan taloon 240 hl 10 litr, Mylläri Tupila 10 hl 50 litr, Syrjälä (varamylläri tai oppipoika, esiintyy myöhemmin myllärinä) 2 hl yhteensä 252 hl ja 60 litraa.

Kauran tulo myllystä kirjapidossa esiintyy valtaosin termejä hevoosille jauhettu, kotiin viety, jauhettu, talohin jauhettu, oriille. Määrät ovat suuria 2–9 hl/kerta joskus myös 10–15, esiintyy myös merkintä Kaupunkiin 17,40 ja myity 14,40. Tuttujen nimien lisäksi mm: Savenajo miehelle, Kalle Posso, Juha Kvisti, A. Hakoniemi, J. Navettamäki, Sanna Pitkämäki, Koivulan pojalle, Antilan paapalle, myity yhrelle miehelle.

Tilityksessä mainitaan taloon 443,60 hl Tupila ottanut 13,50, Syrjälä 8,50 = 465,60

Kaurat	465,60 hl	2.325.-
--------	-----------	---------

Rukiita	303,55 hl	3.939.-
---------	-----------	---------

Ohria	252,60 hl	2.006.-
-------	-----------	---------

Kaikki yhteensä	1.021,75 litraa	8.270.-
-----------------	-----------------	---------

Rahti rahaa		160.-
-------------	--	-------

Palkat, kunnan, kruunun ym. verot		2.201.-
-----------------------------------	--	---------

Jäännös		6.229.-
---------	--	---------

Lisäksi kirjataan: Kauroja tulee myllärin saada 10 hl, rukiita tulee saada 3 hl, ohria tulee Tupilan saada 2 hl 15 litraa.

Salomon Syriälä mylläri jyvien otot: rukiita 6,50 hl, ohria 2 hl, kauroja 8,50 hl.

Suomen hypoteekki- yhdistys kuitti lainasta no 7977 26.4.1906 Pääoma 25.000 mk koronkorvaus 1.2. 1906 – 26.4. 1906 89 pv 285,85 = 25.285,85.

Vähennystä: kuoletusraha 5/8 % Smk 156,25, lisämaksu 625 Smk, lähetyskustannus 1/20 % 16.823,31 markasta 8.41 mk, korvausta valtionkonttorille 7.681,29 = 8.470,72 saadaan siis Smk 16.814,90. Korko lainasta luetaan 1.2 1906 ja on suoritettava ensi kerran 1.8.1906 määrältään 656,25 mk.

Päältä maksetaan pois 25.6. 1892 nostettu laina sotilashuonekassasta, josta 10.000 mk lainasta oli jäljellä 7.681,29 mk. Laina oli siis otettu myllyn oston.

2.5.1906 Sotilashuonekassan varoista otettu laina kymmenentuhatta (10.000) markkaa kultarahaa, sen jäljellä oleva pääoma 7.426 mk 2 p ja korko 257 mk 13 penniä, kuitataan maksetuksi .

Laina N:o 7977
Saadaan: *Juho Kuhna.*

Pää-oma Smk 25.000
Koronkorvausta lainan-ottajalle 1 päivästä *helmi* kuuta 1906
26 päivän *kuuti* kuuta 1906, eli *82* päivältä „ 285.85
Yhteensä Smk 25.285.85

Vähennystä:
Kuoletusrahaa, $\frac{5}{8}\%$ Smk 156.25
% Lisämaksua „ 625
Lähetyskustannusta, $\frac{1}{20}\%$ 16.823.31 „ 8.41
Koronkorvausta Hypoteekki-Yhdistykselle
päivästä kuuta 1906 1
päivän kuuta 1906 eli
Valtionkantorille 7681.29 Smk 8470.75
Suadaan siis Smk 16.814.90

Korko lainasta luetaan 1 päivästä *helmi* kuuta 1906 ja on siis ensimmäinen kerta suorittava *elo* kuun 1 päivänä 1906 Koron määrä on Smk 656.25
Helsingissä *26* päivänä *kuuti* kuuta 1906
Kamreeri: *V. C.*

SUOMEN HYPOTEEKKI-YHDISTYS.

28.6. 1906 Puoliso Eliina kuolee synnytyksen jälkeiseen kohtaukseen tyttärensä Kertun kanssa.

Lehtiuutinen:

Kuollut: Kesäkuun 29 p:nä kuoli Ilmajoella emäntä Eliina Kuhna, maanviljelijä Juho Kuhnan puoliso, 38 vuoden ikäisenä. Wainajan, joka oli aina hyvin terve, kaatoi lapsivuode-kouristus. Häntä jäi kaipaamaan puoliso ja 7 lasta, sekä lukuisa ystävä- ja tuttava piiri. Harwinaisen miellyttävä luonne ja etevä kyky talouden hoidossa tekivät sen, että kuolema paikkakunnalla löi ystävät ja tuttavat ikävään kaipaukseen.

Virkatodistukseen virallisesti kirjataan 28 pv vaikka lehti-ilmoituksessakin oli 29 pv joka lienee oikea kuolinpäivä?

Vaasa-lehden muistokirjoitus 3.7.1906

”Ankaran taudin kohtauksen murtamana kuoli viime kuun 29 pv Ilmajoella kodissaan talonemäntä Eliina Kuhna ent. Pirilä. Aivan odottamatta iski kuolon tuho terveeseen vainajaan. Päälle vuorokaudessa teki tauti tehtävänsä, tauti, jonka mahtia ei lääkäreiden neuvokkuus ja ponnistelut voineet hillitä ja masentaa.

Tasan 17 vuotta takaperin tuli vainaja emännäksi Koskenkorvan taloon. Siitä mallikelpoisen ja järjestelmällisen kodin on laatinut, jossa omaiset viihtyvät, ystävät, tuttavat ja vieraat mielellään majailivat, talon antimia ja haltijaväen vilpittömyyden kohtelua nauttien.

Kaivattavan aukon jättää vainaja jälkeensä. Pois on mennyt totuudesta kiinnipitävä, hellä äiti ja lastensa holhooja, rakastettava, vakava puoliso, erinomaisen tyyntämielinen ja toimellinen emäntä. Tuo kaikki on vain tasaista ahertamista, huomiota tavoittelematonta elämää. Mutta siltä se on suuriarvoisinta, kultaa kalliimpaa. Sillä yhteiskunnallinen olemisemme kuitenkin kokonaan sellaisella toiminnalla ja työllä lepää, sellaisesta elinjuurensa imee, siitä turvan saa ja kokonaisuutemme kehitys mahdollisena pysyttää.

Myöskin kaikille hyville yleisimmille harrastuksille vainaja kortensa kantoi, niin raittiusseuran, niin nuorisoseuran toimiin, niin kansanopistopuuihin ja muihinkin sellaisiin kaiken mahdollisuuden mukaan osaa otti.

Nuorena katkaistiin toimellisen, kunnioitettavan kansalaisen elämä. Mutta ihmismieli ja ihmisvoima ei ole tällaisessa määrävoinainen. On tyydyttävä kohtalon määrittelyihin. Hellävaroen on maa kätkevä poveensa päivätyönsä päättäneen!

Osanottokortti: Lausumme täten syvän osanottomme suureen suruunne. Ilmajoella 29.6.-06. Mauri Honkajuuri, Mikko Tallroth, K.W. Forssman, Fanny Forssman ym.

+

Rakas elämäkumppanini

Elina

o. s. Pirilä

vaipui, lapsivuode-kouristuksen anka-
ruudelta murrettuna, kuolemaan unessa
kodissamme Ilmajoella, kesäk. 29 p.
klo 1,50 a. p. Synt. 4. 2. 1868.

Vestasyntynyt **Kerttu** eli ainoas-
taan moniait tunteja.

Poistuneita haikesi i kaipsa kans-
sasi lapsemme, meidän molempain
vanhemmat, vieraajan sisaret ja veljet
omaiset, ystävät ja tuttavat.

Juho Kuhna.

Vo, nyt harjahirsi majastani katkes!

Hautaus tapahtuu Ilmajoen kirkko-
maalla torstaina, heinäk. 5 p. klo 1
päivällä.

+

Rakas elämäkumppanini

Elina

o. s. Pirilä

vaipui, lapsivuode-kouristuksen anka-
ruudelta murrettuna, kuolemaan unessa
kodissamme Ilmajoella, kesäk. 29 p.
klo 1,50 a. p. Synt. 4. 2. 1868.

Vestasyntynyt **Kerttu** eli ainoas-
taan moniait tunteja.

Poistuneita haikesi i kaipsa kans-
sasi lapsemme, meidän molempain
vanhemmat, vieraajan sisaret ja veljet
omaiset, ystävät ja tuttavat.

Juho Kuhna.

Vo, nyt harjahirsi majastani katkes!

Hautaus tapahtuu Ilmajoen kirkko-
maalla torstaina, heinäk. 5 p. klo 1
päivällä.

—**Suolleita.** Ankaran taudin koh-
tauksen murtamana kuoli viime kuun
29 p:nä Ilmajoella kodissaan talon-
emäntä **Elina Kuhna**, v. s.
Pirilä. Niivan odottamatta iski kuol-
on tuho terveyseen vainajaan.
Päälle vuorokaudessa teki tauti teh-
tävänsä tauti, jonka mahtia ei lääkä-
rien neuvoisuus ja ponnistelut voi-
neet hillitä ja majentaa.

Tasan 17 vuotta tafaperin tuli
vainaja enimmäksi Koskenkorvan ta-
ioon. Siitä mallitelpoisen ja järjes-
tyksellisen kodin on laatinut, jossa
omaiset viihtyivät, ystävät, tuttavat
ja vieraat mielellään majailivat, ta-
lon antimia ja haltiaiden vilpitöntä
kohtelua nauttien.

Katvattavan aukon jättää wai-
naja jälkeensä. Pois on mennyt to-
tuudesta kiinnipitävä, hellä äiti ja
lastensa holhoaja, rakastettava, wa-
kava puoliso, erinomainen tyynimieli-
nen ja toimellinen emäntä. Tuo kait-
fi on wain tafaista ahertamista, huo-
miota tavoittelematonta elämää.
Mutta siltä se on suuria voimintoja, kul-
taa kalliimpaa. Sillä yhteiskunnalli-
nen olemisemme kuitenkin kokonaan
sellaisella toiminnalla ja työllä lepää,
sellaisesta elinjuurensa imee, siitä tur-
wan saa ja kokonaisuutemme kehitys
mahdollisena pysyttää. Myöskin kait-
sille hyville yleisemmille harrastuksille
vainaja kortensa kanto, niin raittius-
seuran, niin nuorisoseuran toimii,
niin kansanopistopuuhiin ja muihin
sellaihin kaiken mahdollisuuden mukaan
osaa otti.

Nuorena kaitaistiin toimellisen, kun-
niovittavan kansalaisten elämä. Mut-
ta ihmismieli ja ihmisvoima ei ole
tällaisissa määrävoinainen. On tyh-
dyttävä kohtalon määrittelyihin.

Hellävaroen on maa kaitewa po-
weena päättyönsä päättäneen!

Sortavalassa 6.7.1906 Hyvä Weli. Raskaaseen kipeään suruusi otan sydämestäni osaa! Armottoman kovilta tuntuvat meistä joskus ne iskut, jotka koko elämäämme ja olemustamme niin tuntuvasti järkyttävät.

Eletyn elämän muistot varma uudesta näkemisen toivo ja elämän jatkuminen uusissa polvissa antavat sitä lohdutusta, jota ilman elämä ei enää olisi mahdollista. Toivon sinulle kestävyyttä murhetta kantamaan. Terveisiä vaimoltani. Ystävä H.A. Salmenkallio (ent. Sallmen)

Otto Tiitinen, Juhon sisarpuolen Saimin puoliso, lähettävät osanottokirjeen Mikkelistä 7.7.1906.

Eivät pääse hautajaisiin ja kirjoittaa: "Sillä hän on murheellisten lohdutus ja orpojen isä, hän tahtoo meidän parastamme silloinkin, kuin emme sitä parhaaksemme tunne, on isän iänkaikkinen rakkaus kätketty meiltä. Luotujen lastensa kasvattamista varten hänen tekoinsa tunnen hyvin, kuinka ankaralta kurilta tämäkin tapaus tuntuu ihmisen ajatuksella miettien. Vaan kiitos siitä, että tietämme pyhän raamatun sanoista; herra sanoo minun tieni ei ole teidän tienne eikä minun ajatukseni teidän ajatuksenne, toivoisin että lukisit koko luvun jesajia 99."

Jaakko (Eliinan isä) kirjoittaa 3.7.06 Ilmajoelta "Sinulla on lapsia, joita sinun on nyt yksin ohjattava, mutta Jumala, joka pitää kaikista huolen, kyllä tukee sinua. Jos tunnollasi olisi ehkä jotain sopimista vaimosi kanssa, jota nyt et enää puheini voi suorittaa, niin älä sitä huoli, kyllä sinä vapauden saat, kuten jo sanoi hän: vaimosi kuulee ja on jo kuullut sinun huokauksesi."

Eliinan sisar Fiina Hopiavuori kirjoittaa: "Älä nyt Juho anna mielikuvituksen mennä liian pitkälle, sillä nythän sinua vasta tarvitaan. Ajattele, että varsinkin ne pienet pojat ovat jääneet ilman kasvattajaa ja

ilman äidin rakkautta, joita molempia sinun nyt täytyy olla korvaamassa."

"Toisinaan tulee ajatelleeksi, että mitä Jumala tarkoittaa sillä, kun se ottaa pois rakkaan puolison ja lasten äidin. Mutta Hänen tiensä ovat käsittämättömät, mutta sen me varmasti saamme uskoa, että pahaa hän ei lainkaan tarkoita, vaikka se ensi silmäyksellä siltä näyttää, sillä Jumala on rakkaus meitä kaikkia kohtaan."

Lopussa ilmenee, että Juho on lähdössä matkalle: "Toivon sinulle virkistävää matkaa ja tervetuloa uudella elämän halulla varustettuna kotiin. Herran rauhaa toivoo sisaresi Fiina"

Yläpään meijeristä Matti Penttilä-Ilkka, Sameli Ranto ja Juho Kuhna olivat perustamassa meijeriliitto Muurahaista.

Valtakunnallisesti huomattavin huomionosoitus 1906

Juho saa yhden kolmesta kultamitalista maanlaajuisessa maatalousnäyttelyssä Kuopiossa kaikin puolin hyvin hoidetusta maataloudesta. Tämä on uutisena kymmenissä lehdissä ja Juho on itse palkintoa vastaanottamassa.

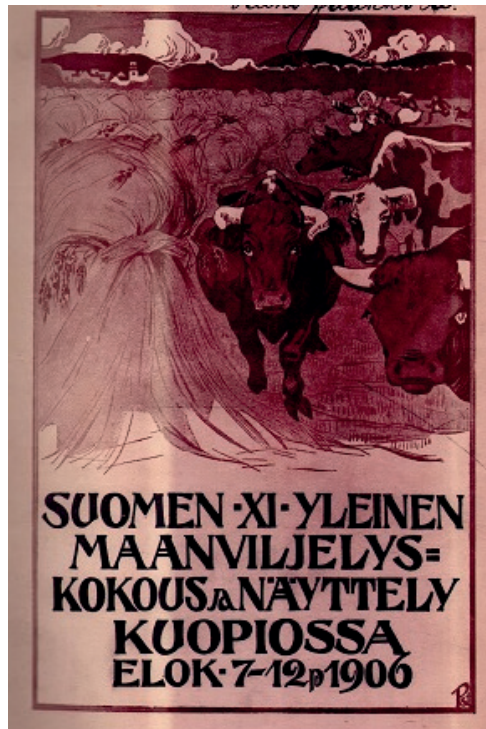
Puolison kuolema varjosti Juhon kunniakasta matkaa Kuopioon. Kuvassa osanottomerkki, joka oli hänellä takin rintapielessä. Kunniakirja on ollut kunniapaikalla samalla seinällä kuin oli Jo Juhon 60-vuotisjuhlissa.

Kuopion näyttelystä kertoo Otava-lehti mm seuraavaa:

"Kansaa on viime päivinä tulvimalla tulvinut kaupunkiin niin että junat ja laivat eivät mitenkään ole tahtoneet riittää kuljettamaan sitä väen paljoutta, joka nyt on pyrkinyt Kuopioon. Ja viime tiistaina, jolloin näyttely avattiin oli tuhansittain vieraita jo saapuvilla.

Koko kaupunki oli koristeltu enimmäkseen sinivalkoisilla lippuilla ja itse näyttelykentällä liehuu monivärisiä lippuja suuret joukot.

Kun Helsingin torvisoittokunta kapellimestari Apostolin joh-

dolla oli soittanut virren "oi herra siunaa Suomen kansaa", astui puhujalavalle maanviljelysneuvos Johannes Lagus luoden silmäyksen tämän näyttelyn vaiheisiin ja niihin vaikeuksiin, joita näyttelyä puuhatessa on ollut. Sitten laulettiin torivoittokunnan säestyksellä "Maamme" laulu ja tämän jälkeen kohotettiin yhdeksänkertainen eläköön huuto isänmaalle.

Ennen palkintojen jakoa senaattori O. Schildt piti puheen:

Hän oli Hovilan meijeri- ja karjanhoitokoulun johtajana 1879–1903, Mikkelin läänin virkatalojen tarkastaja 1889–1899 sekä senaatin talousosaston jäsenenä, senaattorina ja maanviljelystoimituskunnan päällikkönä Mechelinin ja Hjeltin senaateissa 1905–1909. Hän omisti Hovilan kartanon Sysmässä 1876–1913.

"Kun oli saatu armollinen suostumus yhdenmutoista yleisen maanviljelysnäyttelyn toimeenpanemiseen täällä Kuopiossa, määräsi keisarillinen senaatti tässä näyttelyssä jaettavaksi ylimääräisinä kunniapalkintoina 18 kultamitalia tai saajan valinnan mukaan 500 markkaa rahaa. (nykyrahassa 2.300 euroa).

Maitotalouksien osalle: suurviljelijölle yli 50 lehmää ja kes-

Kuopion maanviljelysnäyttely.

Maanviljelysnäyttelyyn avasi tiistaina k:lo 12 maanviljelysneuvos Lagus tuhansien läsnäollessa. Sen jälkeen laulettiin „Maamme“ ja tojotettiin yhdeksänkertainen „eläköön“ isänmaalle.

Senaattori Schildt jatoi valtion

Kunniapalkinnot.

Ensimäisenä jaettiin kunniapalkinnot

Kokonaistista maataloudesta.

Kuten muistettane, määräsivät nimittäin senaatti aikoinaan jaettavaksi kokonaisten tilojen maataloudesta kunniapalkintoina joko 500 mk. tai kultamitalin. Erityiset lautakunnat ovat tämän vuoden aikana tarkastaneet ja arvostelleet ne tilat, jotka olivat ilmoittautuneet kilpailuun. Kuopion näyttelyssä tarkastettiin palkintolautakuntien antamat lausunnot ja niiden perusteella saivat palkintoja:

Suurtiloista:

Tilanomistaja B. Lönnheltz Kalvolasta; Maanviljelysneuvos Edw. Björkenheim Jyväskylästä.

Keskikokoisista maatalouksista:

Maanviljelijä A. Kuikko Huittisista; maanvilj. A. Woutila Kantaanpäästä; ja maanvilj. Juho Kuhna Ilmajoenalta.

Kuopion maanviljelysnäyttely.

Suuren näyttelyn avasi eilen pöytämaalla maanviljelysneuvos Lagus lausuen lausua. Sen jälkeen laulettiin „Maamme“ ja tojotettiin yhdeksänkertainen „eläköön“ isänmaalle.

Kunniapalkintojen jaon toimitti avouksen jälkeen senaattori Schildt.

Kokonaistista maataloudesta.

Joista edellinen senaatti oli valtioehtollesi määrännyt palkittavaksi joko 500 mta:ta tai kultamitalia saivat palkintolautakuntien antamat lausunnot ja niiden perusteella saivat palkintoja:

Suurtiloista:

Tilanomistaja B. Lönnheltz Kalvolasta; Maanviljelysneuvos Edw. Björkenheim Jyväskylästä.

Keskikokoisista maatalouksista:

Maanviljelijä A. Kuikko Huittisista; maanvilj. A. Woutila Kantaanpäästä; ja maanvilj. Juho Kuhna Ilmajoenalta.

Kuopion maanviljelysnäyttely.

Senaattori Schildt jatoi avouksen pöytämaalla valtion kunniapalkinnot. Ensimäisenä jaettiin kunniapalkinnot

Kokonaistista maataloudesta.

Kuten muistettane, määräsivät nimittäin senaatti aikoinaan jaettavaksi kokonaisten tilojen maataloudesta kunniapalkintoina joko 500 mk. tai kultamitalin. Erityiset lautakunnat ovat tämän vuoden aikana tarkastaneet ja arvostelleet ne tilat, jotka olivat ilmoittautuneet kilpailuun. Kuopion näyttelyssä tarkastettiin palkintolautakuntien antamat lausunnot ja niiden perusteella saivat palkintoja:

Suurtiloista:

Tilanomistaja B. Lönnheltz Kalvolasta; Maanviljelysneuvos Edw. Björkenheim Jyväskylästä.

Keskikokoisista maatalouksista:

Maanviljelijä A. Kuikko Huittisista; maanviljelijä A. Woutila Kantaanpäästä; ja maanviljelijä Juho Kuhna Ilmajoenalta.

kikokoisille 10-50 lehmään ja pienviljelijöille alle 10 lehmää.

Kokonaisten maatilojen palkitseminen on kieltämättä oikein ja paras palkitsemistapa, sillä arvosteltaessa vain joitain osia saattaa palkinto osua väärään kohteeseen. Nimenomaan nyt määrättiin, että arvostellaan kokonaisuutta ja "kestävää kannattavuutta" ei tilapäiset seikat pääse asiaan vaikuttamaan ja tulee valituksi ne tilat, joiden hoidosta on parhaiten noudatettu tietoa, käytännöllistä kykyä ja taloudellista taitoa.

Pikkutilojen osalta vertailu tehtiin lääneittäin tiloja toisiinsa verraten. Keskikokoisten ja suurten tilojen osalta tiloja verrattiin ja arvioitiin koko maan osalta toisiinsa.

Keskikokoisten maatilojen kultamitalit: maanviljelijä Kalle Kuikko Huittisista, Aatu Woutilainen Maaningalta ja Juho Kuhna Ilmajoenalta.

Palkintona oli kultamitali tai 500 markkaa rahaa. Kun kultamitalia ei ole tiedossa otti varmaan Juho palkinnon rahana?

Ilmajoen maamiesseuran kokous palkitsee Talonpoika lehden uutisen mukaan 10.7.1906 Karjain ja karjakko palkintojen jaosta:

Sarja yli 20 lehmää I palkinto J.E. Antila, Juho Kuhna ja K. Lanne. Kova oli porukka ja suuri oli karjakoko!

Juho Kuhna kuuluttaa Pukaran sillan rakentamisurakkaa monissa lehdissä mm. Hesari 9.8.1906. Rakennusmestareille huutokaupataan rakennusurakkaan: sillan rantapilarit valmiina, tehdään puusta lankkukaarilla ja urakoitsija hankkii värkkit. Vakuus vaaditaan. Piirustukset ovat valmiina. Tilaisuus Kuhnan talossa 20.8. klo 2 päivällä.

Eliina Kuhnan perukirja:

Wuonna 1906 syyskuun 21 ja 22 päivinä toimitettu kalunkirjoitus edesmenneen maanviljelijän vaimon Ilmajoen pitäjän Kokkolan kylästä Eliina Jaakontytär Kuhnan, synt. Alapirilä, jälkeen, joka kuoli viime kuluneen kesäkuun 29 päivänä, jälkeensä jättäen lesken Juho Mikonpojan sekä yhdessä avioliiton aikana siitetyt seuraavat lapset, nimittäin: Aila Elisabetin synt. 9.10.1890, Suoma Sofian synt. 25.12.1891, Katri Elinan synt. 21.10.1894, Mauno Mikon synt. 24.9.1897, Paavo Jaakon synt. 10.5.1899, Kaarlo Ilmarin synt. 25.1.1902 ja Aatto Ension synt. 2.2.1905 ja siis kaikki alaikäisiä, jonka vuoksi näiden etua ja oikeutta tässä tilausuudessa valvoi lasten eno maanviljelijä Salomoni Jaakonpoika Pirilä, kihlakunnan oikeuden tämän kuun 15 päivänä antaman määräyksen nojalla.

Leski, jonka hallinnossa kuolinpesä on ollut kehoitettiin ilmi-antamaan pesäomaisuuden vainajan kuolinhetkellä olleessa tilassa, jonka jälkeen toimitus tehtiin seuraavasti:

Arvattu omaisuus kiinteätä:

23/48 manttaalia Koskenkorvan verotaloa no 3 Ilmajoen pitäjän Kokkolan kylässä, jonka tilan leski Juho Kuhna on siten saanut, että hän on siitä perinyt 23/96 manttaalia ja marraskuun 26 pv 1887 ostanut 23/96 manttaalia ennen avioliittoa, joten siis Eliina Kuhna vainajalla ei ole tilaan naimaoikeutta, niin tilaa ei arvata.

0,0788 manttaalin Lautapihti-niminen osuus Korven verotalosta no 4 Ilmajoen pitäjän Peuralan kylässä, jonka tilanosan aviopuolisot Juho ja Eliina Kuhna ovat heinäkuun 7 pv 1899 ostaneet ja saaneet siihen kiinnekirjan lokakuun 2 päivänä 1902 arvoitiin 13.000 mk.

Pukara-niminen Koskenkorvan 2/3 manttaalin verotilaan no 3 Ilmajoen pitäjän Kokkolan kylässä kuuluva palstatila ynnä siihen kuudelle kiviparille rakennettu nykyään neljällä kiviparilla käypä vesijauhomylly, jonka palstatilan ja myllyn aviopuolisot ovat heinäkuun 29 pv 1892 ostaneet ja saaneet siihen palstatilan huudatuksen huhtikuun 11 p:nä 1902 arvattiin 20.000 mk.

YHTEENSÄ KIINTEÄ 33.000 mk. (150.000 euroa) Kun Kos-
kenkorvan tila oli arvioitu 60.000 mk oli Juhon ja Elinan kiinteän
omaisuuden arvo tähän aikaan nykyeuroissa 450.000 euroa)

Irtaimisto:

Kultaa: 3 kpl rintaneulaa	15.-	
1 kpl taskukello, naisten	25.-	
1 taskukello miesten	25.-	
3 sormusta	25.-	90.-
Hopeata: 1 taskukello	20.-	
2 rintaneulaa	5.-	
1 sokeriaski	50.-	
1 kermakannu	30.-	
1 soppakauha	20.-	
1 kastikekauha	5.-	
1 juomamalja	30.-	
6 ruokalusikka á 8 mk	48.-	
12 ruokalusikka á 10 mk	120.-	
10 teelusikka á 2 mk	20.-	348.-
Alfenidiä: 1 kahvikannu	10.-	
Woisasetti	5.-	
Veitsiseversi veitsineen	5.-	20.-
Kuparia: 1 kattila	10.-	
3 kastrullia	15.-	
4 kahvipannua	20.-	
1 nappo	5.-	50.-
Rautaa: 6 kirvestä	6.-	
2 piilua	4.-	
4 seiväskankia	10.-	
8 kuokkaa	8.-	
6 lantakouraa	9.-	
6 lapiota	6.-	
3 kihveliä	1,50	
10 viikatesta á 50 p	5.-	
4 karhia	8.-	
3 maaoraa	3.-	
2 kivihakkua	5.-	
6 Talikkaa	6.-	
6 heinähankoa	3.-	
1 teroituskone	10.-	
2 rautaharavaa	1.-	
1 ojapiilu	1.-	
1 lankkusaha	4.-	

2 hirsisahaa	4.-	
2 halkosahaa	2.-	
4 käsisahaa	3.-	
3 oksasahaa	3.-	
1 peltisakset	1,50	
1 alasin	15.-	
1 viilapenkki	10.-	
2 palkeita	10.-	
1 vasara ja pihdit	5.-	
1 kivihaka	1,50	
1 käsiseparaattori	25.-	
16 kivihakkuja á 75 p	12.-	
4 vasaraa	5.-	
1 meisseli	2.-	
1 alasin	5.-	
1 paloruisku	20.-	
1 paunusaha	35.-	
1 polkupyörä	60.-	
2 pyssyä	20.-	
1 lihakirves	2.-	
2 kymmenysvaaka painoineen	60.-	
10 sirppiä	5.-	
2 pataa	4.-	
1 jalkapannu	0,50	
5 paistinpannua	0,50	
2 emalji kastrullia ja sihti	2,50	
1 pöytäveitsiä	3,00	407.-
Maanviljelys- ja ajokaluja		
1 lautakoju linjaaleilla	25.-	
1 kärrylava	8.-	
1 linjaalirattaat	80.-	
2 linjaalirattaita á 50.-	100.-	
3 kirkkoreki	60.-	
2 kirkkorekiä	10.-	
9 työsiloja á 6 mk	54.-	
2 siloja	20.-	
2 siloja	6.-	
1 talvisiloja	5.-	
6 työkärryjä á 25 mk	150.-	
5 työkärryä á 10	50.-	
10 pitkää lavaa	20.-	
4 länkiä	6.-	
10 mäkivöitä	15.-	

3 aisoja	3.-	
8 työaisoja	4.-	
6 kakuloita	3.-	
3 parikakuloita	3.-	
8 aarran aisoja	4.-	
1 linjaalirattaat	15.-	
1 lannanlevittäjä	6.-	
6 rehoja	9.-	
6 parireki	48.-	
7 Työrekiä	21.-	
10 savirekeä	15.-	
1 jälkirekiä	4.-	
1 kelkka	1.-	
1 syrppymylly	20.-	
6 auroja	36.-	
5 auraa	15.-	
6 aarroja	6.-	
1 kuokkuäes	30.-	
1 ketoäes	50.-	
2 niittokonetta	140.-	
2 hevosharava á 35 mk	70.-	
2 reenpuuta	10.-	
15 haravia	2,25	
1 kärrylava	3.-	
1 ruohonleikkaaja	1.-	
4 kääntöauraa á 15 mk	60.-	
2 jousiäestä	50.-	
2 jousiäestä	30.-	
7 äkeitä á 5 mk	35.-	
1 winoäes	12.-	
1 lata	1,50	
1 unka (jyrä)	2.-	
4 lautakojua á 2.50 mk	10.-	
1 kusitynnryri	1,50	
1 Heebner & sonsin puimakone	700.-	
1 kaminapata	40.-	
3 Wiskuri	30.-	2.100,25
Huonekaluja:		
a) Winnillä 1 rautasängy	15.-	
9 tuolia á 75 p	6,75	
2 sohasängy	12.-	
1 piippuhylly pöytineen	1.-	
2 pöytiä	3.-	

1 pesukaappia	5.-	
2 sängy	10,50	
b) Peräkammari 1 punap.sohva	15.-	
1 vaatekaappi	20.-	
1 kirjahylly	2.-	
1 parisänky	30.-	
1 pöytä	5.-	
1 pesukaappi	5.-	
1 peiliä	2.-	
6 tuolia rottinki pohjaisia	9.-	
c) ruokasalissa 1 seinäkello	80.-	
1 pöytä	6.-	
1 kaksinkertainen kaappi	35.-	
1 amppelilamppu	5.-	
1 sängy	15.-	
8 tuolia	8.-	
d) Isännän kamarissa 1 seinäkello	35.-	
1 sohva	12.-	
1 kassakaappi	25.-	
1 pöytä ja lamppu	16.-	
1 pesukaappi	5.-	
1 ilmapuntari	6.-	
Telefooni	200.-	
e) Kulmakamarissa 1 ruokakaappi	30.-	
1 pesukaappi	3.-	
1 neulomakone	50.-	
1 pöytä	5.-	
1 kattolamppu	2.-	
5 tuolia	5.-	
2 keinutuolia	10.-	
1 seinäkello	15.-	
1 peili	3.-	
1 kaappi	15.-	
2 sängy	16.-	
2 sängy	16.-	
2 seinäkarttaa	2.-	
f) Salissa 1. urkuharmoni	250.-	
2 kirjahyllyä	10.-	
1 harmonituoli	2.-	
2 istumasohvaa	80.-	
4 topattua tuolia	40.-	
1 keinutuoli	8.-	
3 kukkapöytää	4,50	

2 divanipöytää	30.-	
1 kirjakaappi	40.-	
1 toalettipiironki	80.-	
12 pikkupöytää	6.-	
12 seinätaulua	8.-	
1 kattolamppu	15.-	
2 pöytälamppua	20.-	
kirjat ja nuotit	50.-	
g) Tampurissa ja kyökissä 2 kaappia	17.-	
3 pöytiä	8.-	
1 sängyä	8.-	
1 seinäkello	15.-	
6 tuolia	6.-	
1 lämpömittari	0,50	
h) tuvassa 1 seinäkello	30	
1 kaappi	8.-	
1 pata-arkku	1.-	
1 pöytiä ja tuoli	3.-	
1 kattolamppu	1,50	1.512,75
Lasia ja porsliinia		
2 tus. lautasia	2,40	
11 lautasta	0,55	
6 paistivatia	3.-	
2 teriniä	4.-	
1 kastikeastia	0,75	
5 karaffia	2,50	
2 teekannua	1,50	
2 asettia	1.-	
2 tus kahvikuppia	4.-	
3 maitokannuja	0,90	
2 touppi ja sylttikooli	1,25	
4 lasipurkkia	0,40	
2 sokeriastia	0,60	
2 Wesipulloa	0,50	
12 juomalasia	1,80	25,15
Waatteita vainaja:		
2 pumpulipukua	6.-	
1 muslimipuku	5.-	
1 villanen puku	5.-	
5 hamesta	10.-	
10 puseroa	10.-	
6 mekkoa	3.-	
2 kesäsakettia	10.-	

2 liiviä	1.-	
8 esiliinaa	2.-	
8 yömekkoa	4.-	
1 turkki	50.-	
9 paria sukkia	9.-	
30 kpl lakanoita	30.-	
60 pyyheliinaa	15.-	
9 salvetia	9.-	
11 paitoja	5,50	
8 patjaa	64.-	
20 tyynyä	40.-	
7 täkkiä	28.-	
10 koltia	10.-	
4 wällyjä	40.-	
1 takki	10.-	
8 ryijyä ja peittoa osin vanhoja	50.-	
2 keinutuolin mattoa	4.-	
2 kappaa willoja	15.-	
vähän pellava ja villalankoja	10.-	
9 kpl rullakartiineja	27.-	
10 paria ikkuna kartiineja	10.-	
Lesken sängy- ja sängyvaatteet	50.-	
Lesken pukuvaatteet	200.-	
3 pöytäliinaa	9.-	750,50
Wiljaa		
30 hehtoa rukiita á 10 mk	300.-	
20 hl Kauroja	100.-	
10 hl ohria	70.-	470.-
Eläimiä		
4 kpl sikoja á 70	280.-	
3 possua	60.-	
11 possua	165.-	
14 lammasta á 12	168.-	
28 lypsylehmää á 100.-	2800.-	
7 hiehoa á 40	280.-	
5 hiehoa á 20	100.-	
1 siitossonni	200.-	
5 vanhempaa työhevosta á 200	1.000.-	
5 nuorta työhevosta á 400	2.000.-	
1 varsa	50.-	7.103.-
Kaikenlaista		
7 lammasnahkaa	14.	
1 koirannahka	4.-	

2 klihtoja	2.-
6 kehiä	1,80
1 lamppu	1.-
5 pumppuoria	5.-
2 paistinpannaa	0,20
3 höyläpenkkiä	12.-
1 sängyrivi	3.-
2 ast. sementtiä	20.-
10 hehtoa kalkkia	20.-
8 säkkiä tuomaskuonaa	40.-
7 kuljetusastiaa	42.-
4 maitosaavia	20.-
3 tahkoa	12.-
4 öljyastioita	8.-
1 rikkinäinen jousiäes	2.-
1 pärehöylä	10.-
25 rullaa kattohuopaa	43,75
7 kpl puumittoja	3,50
2 laaria	10.-
2 tynnyriä	1.-
1 öljyastia	0,50
1 tynn. asfalttitervaa	28.-
1 kivikarhus	1.-
1 auskari	5.-
2 laaria	13.-
1 lihatiinu	3.-
10 puutynnyriä	5.-
6 hinkkiä	1,50
4 puutarhasohvia	2.-
4 puumittoja	4.-
2 hl timoteinsiementä	50.-
3 leipuumia	3,75
2 pöytää	1.-
1 mankeli	12.-
1 kuurna	1.-
1 juuripyty	1.-
1 loinpuut	1,50
1 kapsäkki	1.-
1 teräslevyastia	10.-
5 wakkoja	3.-
15 kp kahvia á 1.50	22,50
½ laatikkoa tulitikkuja	5.-
kahdet kangaspuut	10.-

25 kpl luokkia	10.-	
2 kpl kehoja	6.-	
1 lastenreki	5.-	
2 kukkia	10.-	
7 Wasikannahkaa	14.-	
2 wyyhdinpuita	6.-	
1 Kirjalaukku	1.-	
7 saavia	4,20	
2 pesusoikkoa	3.-	
6 leipäautoja	6.-	
1 leipomopöytä	3.-	
2 tuolia	1.-	
4 läkkisiä formuja	0,40	
2 lamppua	2.-	
4 suitset	11.-	
10 köysiä	5.-	
12 lattiamattoja	24.-	
50 tyhjiä säkkiä	10.-	
joukko pieniä puuastioita	5.-	
joukko pieniä läkkiastioita	10.-	
joukko pieniä fajanssiastioita	2.-	
joukko höyliä, puraita ja oria	10.-	
		642,60

Osakkeita

1 osake osuuskassojen keskuslainaosakeyhtiöstä no 0310	100.-	
1 osake kansalliskauppaoy sammossa	100.-	
10 osaketta Harjun osuuskaupassa	50.-	250.-

Saatavia korkoineen

Torp. Jaakko Hakolalta velkakirjalla 28.1.1899	11,55	
Tal. Hermann Koskenkorvalta vk 28.6.1905	50,47	
Samalle ilmoituksen mukaan	5.-	
Torp Herman Tiensivulta vk 30.1.1898	22,78	
Itsellinen Mikko Firstiltä vk. 10.11.1901	26,30	
Mv. lisakki Hannukselalta ilmoit. muk.	200.-	316,10
Puhdasta rahaa	700.-	
Suomi yhtiöltä henkivak. korv.	4.996.-	5.696.-
Omaisuuksia yhteensä	52.772,35	(239.000 €)

Velkaa ja ulosmaksua

Wähäkyrön Säästöpankki vk 28.5.1905	10.000.-
5.5 % korko 6 kk 1.7.1906 saakka	275.-
Alavuden Säästöpankilta	5.000.-
6 % korko 6 kk 1.7.1906 saakka	150.-
Ilmajoen Säästöpankille	2.600.-

6 % korko 6 kk 1.7.1906 saakka	78.-
Ilmajoen srk pappilain rakennuskassalle	1.000.-
6 % korko 1.7.1906	30.-
Kurikan kunnan Säästöpankille	3.000.-
6 % Korko 1.7.1906 saakka	90.-
Kurikan srk pappilan rakennusrahastolle	6.000.-
6 % korko 1.7.1906 saakka	180.-
Ilmajoen ja Seinäjoen paloapuyhd,	2.800.-
6 % korko 1.7.1906 saakka	84.-
Ilmajoen Yläpään osuuskassalle	2.000.-
6 % korko 1.7.1906 saakka	60.-
	33.347,-
Mylläri Juho Tupilalle palkkaa	187.-
Renki Antti Warpulalle palkkaa	16.-
Renki Wihtori Warpulalle palkkaa	15.-
Renki Frans Niemelälle palkkaa	10.-
Piika Laimi Niemelle palkkaa	9.-
Piika Hilja Niemelle palkkaa	10.-
Piika Miina Sosimille palkkaa	9.-
Karjakko Anna Koistiselle palkkaa	53.-
	309.-
Wainajan hautauskuluja	500.-
Waivaisille 1/8 % omaisuuden arvosta	65,97
Toimitusmiehelle	40.-
Tuomarille	2.-
Leimamerkkeihin	27,90
	135,87
Velkaa ym yhteensä	34.291,87 (155.000 €)
Omaisuuden jäännös	18.480,48 (84.000 €)

Että pesäomaisuuden varat ja velat olen oikein ja rehellisesti ilmoittanut enkä mitään tietten ja tahallani poisjättänyt, vakuutan walallisella velvoituksella.

Ilmajoella kuten edellä : **Juho Kuhna.**

Tässä kalunkirjoituksessa olen alaikäisten uskottuna miehenä läsnä ollut: **Salomon Piriläin** toimitetuksi todistavat: **M. Nylén, lisakki Pirilä, S. Ranto** (kirj. sama)

Ilmajoen kunnan vaivaisille tulevat 65 mk 97 penniä kuitataan maksetuksi: **lisakki Pirilä**

W 1907 Helmikuun 16 päivänä On toinen asianmukaisesti

leimamerkeillä varustettu kappale tätä kalunkirjoitusta ja perinnönjakokirjaa annettu säilytettäväksi Ilmajoen Tuomiokunnan arkistosta todistaa: K. Törnudd. sis. kirjausmaksun 2 Smk. Leimamerkki 25 p.

Syytä miksi velkalistalta on jo poistunut sotilashuonekassan laina, joka maksettiin hypoteekkilainalla, mutta tämä 25.000 mk hypoteekkilainaa puuttuu, ei löytynyt. Se oli kyllä otettu myllyyn, mutta oli kiinnitetty Koskenkorvan tilaan, se laina olisi vienyt pesän miinukselle? Kyseessä oli kiinnelaina johon kiinnitys haettiin yhdessä ja laina oli haettu ja myönnetty yhteisesti. Laina oli nostettu ja siitä oli jo maksettu korkoa ja lyhennystä.

Kun Koskenkorvan tilan arvo oli arvioitu 60.000 mk olisi pesän arvo toki jäänyt plussalle, ehkä tulkinta oli tähän aikaan näin? Perintökaari ratkaisi merkintätavan.

Nämä summat huomioiden oli Juhon ja Elinan netto-omaisuus tähän aikaan 54.000 mk eli 255.000 nykyeuroa.

Jaakko Sarvelan kokoaman tiedon mukaan Koskenkorvan talon torppareita olivat:

1820 Salomon Kangasalusta

1860 Sanna Puska, lisakki Hietikko, Juho Lehtimaa, Mikko Syrjälä, Jaakko Kangasalusta, Leena Prättäri, Martti Lehtisalo, Jaakko Mahlaviita, Juho Hakala, Salomon Kujanpää, Kaappo Mahlamäki.

1880 Juho Leppioja, Tuomas Puska, Kaappo Hietikko, Joeli Mahlamäki, Martti Lehtisalo, Jaakko Mahlaviita, Joeli Kujanpää, Salomon Harju.

1900 Leppiojan torppa kurikassa asuva Juho Mäenpää, Antti Mannila, Tuomas Puska, Kaappo Hietikko, Martti Lehtisalo, Maunu Välimaa, Juho Mäkelä, Jaakko Koski, Salomon Syrjälä (Kuusisto?) torpan omistaja Juho Kivistö ja Kurikassa henkikirjoitettu Juho Perämäki.

Tässä kirjassa edellä olevista asiakirjoista selviää, että osa nimistä sopii täsmällisesti, mutta paljon nimiä puuttuu ja mm Mannilan torppa on Sarvelan kertomaa vanhempi ja monen muunkin osalta varsinkin alkupäässä on paljon puutteita. Perintötorppa puuttuu yms.

Osuuskaupan ostot 1906 1.055 mk ostovoitto 7 % 73,85 mk. Vuonna 1907 vastaavasti ostot 2.371 mk ja ostovoitto 4,35 % 103,14 mk

Iso-äiti Eliinan muistoksi kuvakollaasi ”Eliinan elinkaari.”

